

TISKOVINA

Poštšina plačana pri pošti Slovenj Gradec

Cena: 2,90 EUR

leto: XLV | november 2013 | številka: 11

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

Gozdarstvo • Gozdno-lesna veriga • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo • Šparovni kotichek

Leto je naokoli • To smo mi • Malha smeha • Razširimo obzorja • Prgišče zgodovine

LESO
TEKA

Listnica uredništva

Vsak ima svojo zgodbo ...

Marta Krejan

Zgodovina je zgodovina, naša je, ne glede na to, kakšna je, ne glede na to, ali jo hočemo ali ne. Preteklost nas je oblikovala, sedanjost, ki bo že naslednji trenutek preteklost, nas oblikuje, zaradi vsega, kar se je zgodilo v preteklosti, smo, kar smo. Kaj bomo naredili z njo, je odvisno od nas samih, ravno tako to, ali smo se oz. se bomo kaj naučili iz nje.

Nemogoče je najti enotni odgovor na vprašanje, ali je prav, da ohranjamo in obujamo spomine na nekaj, kar je nekomu prineslo več dobrega kot slabega, drugemu pa je v življenju za zmeraj pustilo pečat trpljenja

ali bolečine. Lahko tudi oboje ... Ohranjanje spominov, ki prikličejo tudi slabe občutke, se najbrž komu zdi nesmiselno, nekateri to celo obsojajo, drugim pa pomeni katarzo, očiščenje ali pa svarilo, da se nečesa ne sme več dopustiti.

Pred kratkim smo jih v uredništvu slišali zaradi objave prispevka, ki po mnenju gospoda, ki nas je oštel, časti del preteklosti, ki jo je treba prezirati. Šlo je zgolj za osebno mnenje, ki se je zaključilo s sodbo in "navodili", kaj smemo in česa ne. Vsako mnenje, vsak predlog, vsako kritiko, seveda tudi vsako pohvalo zelo radi slišimo, saj Viharnik ustvarjamo za vas, bralke in bralci, in zaradi vas. V primeru, o katerem pišem, gre sicer za malenkost, a vseeno: ali res imamo pravico soditi? Ne da bi sploh poznali tisto, o čemer presojamo. Naj tega ne počnemo, so nam vcepljali v glavo naši starši, to mi vcepljamo v glavo svojim otrokom. A vseeno to počnemo. In z malenkosti pridemo na ... Pogosto predaleč!

Ljudje smo različni, imamo različno preteklost, različne izkušnje. Nekomu je vera rešila življenje, drugemu ga je vzela. Nekdo je dal življenje za domovino, drugi jo je zapustil, ker več ni mogel živeti v njej. Za nekoga je žrtvovanje lastnih sanj vrlina, drugemu se zdi neumnost. Viharnik pripoveduje o različnih ljudeh in piše različne zgodbe; eni imajo radi resne teme, drugi križanke in šale, nekaterim je všeč stara fotografija, na kateri prepoznajo prababico, kdo drug se razveseli prispevka o otrocih, ki so s pomočjo dobrotnikov šli prvič na morje. Informacije s področja gozdarstva so koristne za vse, ki so povezani z gozdom, ponosni smo, da znamo graditi krasne lesene hiše, da smo se kljub negotovi prihodnosti znali tudi veseliti, pa bodo nekoč videli naši potomci, ko bodo listali stare izvede revije in prebirali rubrike To smo mi, Leto je naokoli, Malha smeha ... Kaj nam pomenijo živali, povemo v Čebelicah in Veterini. Za vsakega nekaj. Mar ni najbolje tako? Vsak ima svojo zgodbo ... In svoje razloge.

Kristijan Knez, srečno v penziji!

Leopold Mori

Foto: Klemen Knez

Štirideset let dela v gozdarstvu, ki ni le sečnja in spravilo lesa, ampak ustvarjalno in prizadevno delo na vseh mogočih področjih dejavnosti podjetja, je vsekakor zavidljiva doba, ki jo le redki dosežejo v vlogi aktivnega, marljivega in ustvarjalnega (sodelavca) tvorca poslovnih novitet in uspehov podjetja.

Kristijan Knez je vsekakor eden redkih sodelavcev, ki je bil vedno polno angažiran pri ustvarjanju poslovnih in seveda tudi lastnih uspehov.

Mladost je preživel na rodni kmetiji Ižek na Svetem Primožu nad Vuzenico, kjer je opravljal vsa mogoča dela, ki so potrebna na kmetiji, seveda tudi dela v gozdu. Po končani osnovni šoli se je odločil za dvoletno šolanje za gozdarje v Postojni, ki je bilo takrat še kombinirano s praktičnim usposabljanjem na terenu in z učnimi delavnicami takratnega IC-ja (izobraževalnega centra) v okviru Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec. V obdobje od leta 1970

do 1972 sega tudi najino znanstvo, saj sem bil takrat tudi sam na šolanju v takratni srednji gozdarski šoli v Postojni. Zaposlil se je še pred dopolnjenimi sedemnajstimi leti v Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec (že 2. 11. 1972) kot gozdni delavec – sekač. Kot aktivni člen podjetja je začel opravljati dela sekača v takratnem gozdarskem obratu Radlje ob Dravi, kjer je ostal zaposlen več kot polovico svojega aktivnega dela v podjetju, ne glede na organizacijske spremembe, ki so se dogajale skozi leta in desetletja. V letih svojega službovanja v obratih ali enotah gozdnega gospodarstva je opravljal zelo različna opravila, poprijel je za vsa mogoča dela, ki se jih je priučil in kasneje tudi za večino opravil potrebne kvalifikacije. Poleg dela sekača je kaj kmalu opravljal tudi opravila traktorista gozdnih traktorjev, to dodatno znanje mu je še posebej koristilo po letu 1978, ko zaradi poklicne bolezni ni smel več upravljati z motorno žago. Ker pa traktorji in kamioni ne morejo brez cest in gozdnih vlak, sta njegovo znanje in delo bili prisotni tudi pri izgradnji teh objektov v gozdu. Opravljal je tečaj za minerja in zato je bil določeno obdobje tudi nepogrešljiv člen pri izvajanju gozdnih gradenj in pri vzdrževanju gozdnih prometnic. V obdobju izrazitih reorganizacij slovenskega gozdarstva in lastniškega preoblikovanja podjetij, ko je obseg dejavnosti gozdarskih organizacij zelo skrčen, je bilo dela, ki bi ustrezalo delavcem z določenimi omejitvami zaradi zdravstvenih razlogov, vse manj, toda za Kristla tudi to ni bila nepremostljiva ovira. S svojim prizadevanjem in marljivostjo se je v okviru gozdnega gospodarstva vključil v proces žagarske proizvodnje, ki je bila v tem obdobju ravno v nastajanju. Najini delovne poti sta tekli na dveh med seboj najbolj oddaljenih gozdarskih obratih takratnega Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec: GO Radlje ob Dravi in GO Črna na Koroškem. Ponovno sta se križali in na začetku tega tisočletja, ko sva oba svojo delovno aktivnost nadaljevala v okviru invalidskega podjetja GG Inpo, d. o. o. Pri gradnji skeleta bodoče proizvodnje v Inpu sem nujno potreboval sodelavce, ki bi s svojim znanjem, izkušnjami in predvsem prizadevnostjo pripomogli k izpeljavi programov, ki smo si jih v podjetju zastavili. Ena od novih vej dejavnosti, ki smo jo želeli razviti, je bila tudi proizvodnja embalaže, in prav v tem delu je Kristl poleg Vinka Gotovnika in Toma Haina pomagal zaorati ledino.

Začetno obdobje službovanja v GG Inpo je bilo vsekakor zelo naporno, saj zaradi še ne izdelanih programov ni bilo mogoče stalno opravljati določenega dela, vendar za kreativne, kot je Kristl vsekakor bil, tudi to ni bilo odveč ali celo preveč. Z izgradnjo prvih delavnic za izdelavo embalaže na lokaciji takratnega CLS v Otiškem Vrhu je opravljal dela pomočnika delovodjaja, kasneje, ko smo zaradi širitve proizvodnje to dejavnost predstavili na lokacijo Melesa na Spodnji Vižingi, pa je postal delovodja v obratu za proizvodnjo embalaže. Pogosto sva bila skupaj postavljena pred izzive, za katere nisva vedela, ali jim bova kos. Osnovna proizvodnja je bila orientirana na proizvodnjo palet iz manjvrednega lesa, zato je bilo povpraševanje po embalaži dimenzij 10 metrov in več v dolžino in nosilnostjo več kot 10 ton že kar zastrašujoče. Podjetje iz Ajdovščine je potrebovalo tovrstno embalažo za transport tehnološke opreme v Rusijo, torej je bila vrednost opreme zelo velika. Zaradi sodelavcev, kot je bil Knez Kristijan, smo si upali spustiti se tudi v tak posel, skupaj smo pripravili načrte za konstrukcijo teh kontejnerskih zabojev in jih tako dolgo dodelovali, da so v popolnosti ustrezali zahtevam zavarovanja predmetov transporta. S prevzemom te zahtevne proizvodnje se je začelo tudi obdobje dela na terenu pri naročnikih, zato je Kristla predvsem v začetnem obdobju delo vodilo po velikem delu Slovenije. Vsi naročniki so njegovo delo in prizadevnost zelo cenili, zato je bilo le težko uveljaviti tudi druge sodelavce, ki so kasneje prevzemali terenska dela pri montažah. Vsi, ki smo kakor koli delali ali sodelovali s Kristjanom Knezom, smo doživeli odnos med sodelavci, kakršnega si bi morali želeli vsi, nenehno je namreč presenečal, za rešitev problemov ali izpolnitev delovnih nalog ni okleval angažirati niti družinskih članov ali izpustiti del nočnega počitka. Zaradi njegovega res širokega znanja in iznajdljivosti v vseh okoliščinah je njegova odločitev, da se v drugi polovici leta 2012 upokoji, povzročila kar nekaj ugibanj, ali bomo lahko njegov doprinos v delovnem procesu nadomestili z enakovrednim sodelavcem. Kljub naši začetni bojazni pa mislim, da je že sam našel svojega naslednika v sinu Klemenu Knezu. Seveda bo njegova pot zahtevna, saj je 40 let uspešnega dela, ki jih ima za sabo Kristl, težko ponoviti. Kristjanu želimo vsi bivši sodelavci uspešno tretje življenjsko obdobje, ki naj traja čim dlje.

Ko pride čas

Življenje nam polzi med prsti,
prinaša radost nam, gorje,
kot kapljica, ki pade v vodo,
pa leta naša nam beže.

Mladost pa spremeni v starost se,
lase obarva nam s sivino,
tresoča roka roko boža,
oko pa solzno zre v dolino.

Ostal bo več en le zakaj,
da leta nam starost ne vrača,
mladost, zakaj si le kot list,
ki veter v gozdu ga obrača?

Pogled pa je vse bolj meglen,
so rože v šopku ovenele,
razbrazdan je obraz in dlan,
še slike naše so zbledele.

Ni važno, reven al' bogat,
smo v duši grdi ali čisti,
pravica ista je za vse,
ko pride čas, veš, vsi smo isti.

s.g.

Okrogla miza z ministrom Židanom

Mag. Romana Lesjak

Foto: Marta Krejan

V ponedeljek, 28. oktobra 2013, se je v Črni na Koroškem odvila okrogla miza z naslovom "Gospodarjenje z gozdovi in posegi v naravo na območju občine Črna na Koroškem", ki se je je udeležil minister za kmetijstvo in okolje mag. Dejan Židan.

Na okrogli mizi so sodelovali strokovnjaki Zavoda RS za gozdove, Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov, svoje mnenje pa so dodali še lastniki gozdov in kmetje z območja naše občine.

Prisotni strokovnjaki so predstavili svoje delo oz. delo svojih institucij, situacijo, kakršna je, ter vizije, s pisnim prispevkom pa je vsebino okrogle mize obogatil dr. Miran Čas iz Gozdarskega inštituta Slovenije, ki je zapisal, da je na našem območju premalo gozdov v pomlajevanju oziroma mlajših razvojnih

Črnanke in Črnjani so ministra in ostale strokovnjake opozorili na težave v občini in podali svoje predloge za njihovo rešitev. Biti moramo optimisti in držati moramo skupaj!

fazah. Izpostavil je tudi problematičnost pregostih mrež gozdnih cest in vlak, katerih posledica je dolgoročna škoda v naravi oziroma gozdnih ekosistemih in krajinah. Zelo pomembna je njegova navedba o odtekanju velikega deleža surovine brez rente za občino Črna na Koroškem, kar bi morala rešiti država in kar bo zanesljivo tema, ki jo bomo Črnjani še odpirali.

Vzrok za to, da smo v Črni organizirali okroglo mizo s to tematiko, so bile lanskoletne novembrske poplave, po katerih smo se vsi spraševali, ali so posledica prekomerne sečnje oz. vlak, saj

Silvo Pritrznik je na okrogli mizi predstavil družbo Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, ki svoje delo opravlja tudi v gozdovih Črne na Koroškem. Z leve: Jošt Jakša, direktor direktorata za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo in okolje, mag. Romana Lesjak, županja Črne na Koroškem, in Silvo Pritrznik, direktor GG SG.

so pobesneli hudourniki naredili največjo škodo prav na področjih, kjer so bili nedavni posegi v gozdna površja. Naša vprašanja so se predvsem dotikala tega, ali so posegi v gozd na območju naše občine primerni ali prekomerni oziroma ali je nadzor nad temi posegi zadosten. Kljub vsem navedbam strokovnjakov vključno z ministrom, sekamo prej v premajhnem kot v prevelikem obsegu, si laična javnost verjetno še nadalje postavlja vprašanje, ali to res drži. Vsekakor menim, da je okrogla miza dosegla svoj namen: pogovoriti se o problemih kmetov in krajanov naše občine, ki je po površini kar v 86 % zaraščena z gozdovi.

Zaključki okrogle mize so bili, da moramo vsi akterji doseči dogovor, za katerega si bomo prizadevali pridobiti tudi zadostna finančna sredstva za sprotno urejanje gozdnih vlak in hudournikov ter za zagotovitev ustreznega strokovnega nadzora. Poudarek bi vsekakor moral biti

na preventivnem ukrepanju, saj bi na tak način lahko marsikatero naravno nesrečo preprečili ali vsaj omilili, kar posledično pomeni manjšo škodo in manj prizadetih ljudi. To bi moral biti cilj, h kateremu smo dolžni strmeti vsi in ki vključuje tudi preverbo, ali je zemljina pri nas primerna za večje posege, saj opažamo zdrse zemlje, ki jih pred določenimi posegi ni bilo. Pomemben zaključek sta tudi večja kontrola gozdnega reda in nadzor nad prekomerno naloženimi tovarnjaki, ki prevažajo hlodovino.

Črna na Koroškem je zaradi svoje velike površine, ki obsega kar 156 km², tudi občina z ogromno kilometri cest, ki so še vedno v večini primerov makadamske, zato je želja krajanov in kmetov, ki živijo v neposredni bližini teh cest, da se te asfaltirajo, več kot razumljiva. Zaradi tega si bomo v nadaljnjih pogovorih z ministrom prizadevali pridobiti finančna sredstva, ki bi omogočila začetek uresničevanja.

Na okrogli mizi je sodeloval tudi spec. Milan Tretjak, vodja slovenjgraške območne enote Zavoda za Gozdove Slovenije (levo spredaj).

Prostovoljne akcije na Pohorju

Romana Muškatevc

Na tiste, ki prostovoljno opravljajo svoje delo za dobrobit soljudi, običajno gledamo z občudovanjem in pozitivnimi občutki, naj so to gasilci, planinci, ustanove za pomoč ljudem, prostovoljna društva ...

So pa tudi prostovoljci, ki s svojim delom pripomorejo k bolj ohranjeni naravi, s tem pa k boljšemu življenju nas vseh, pa jih kdaj sploh ne opazimo. Prav je, da prostovoljce na vseh področjih delovanja opazimo, jih pohvalimo in se jim tudi zahvalimo za njihovo delo in trud.

Skozi projekt Alpa, ki ga vodi Zavod RS za varstvo narave (ZRSVN), slovenska partnerja v tem čezmejnem projektu iz programa SI-AT pa sta še Občina Zreče in Triglavski narodni park (TNP), smo v oktobru izvedli že tretjo prostovoljno akcijo. Ta je potekala v soboto, 12. oktobra 2013, na Rogli, na območjih z imenoma Ostruščica in Mulejev vrh. Udeležence so pozdravili vodja projekta Alpa dr. Mirjam Dular, predstavnik Občine Zreče Štefan Posilovič in Simona Kaligarič, vodja iz OE Maribor ZRSVN, ter jih seznanili z delom in pomenom projekta Alpa, ki ponovno vzpostavlja zarasle pašne planine in skuša vpeljati sonaravno upravljanje planin na varovanih območjih. Planine želimo ponovno obuditi in pomagati lokalnemu prebivalstvu in kmetovalcem, da bodo na svoji zemlji vztrajali ter v pridelavi in predelavi prehranskih in drugih lokalnih izdelkov našli dodatni vir dohodka. Travišča pohorskih planj bi se zarasla z gozdom, če jih človek ne bi kosil in tja gnal živine na pašo. Bogata travišča, s prevladujočim navadnim volkom (*Nardus stricta*), ki dajejo življenjski prostor in zavetje mnogim živalim, so ogrožena in zavarovana. Osveščanje in vključevanje javnosti v projektne aktivnosti je pomembno, saj ljudi seznanja z izhodišči evropske okoljske politike ter jih spodbuja k razmišljanju o vzdrževanju pohorskih planj.

V projektu Alpa je predvidena odstranitev cca. 4.000 m³ lesa. Do sredine oktobra 2013 je bilo posekanih okoli 3.000 m³ lesa, spravljenih pa 2.000 m³ lesa. Aktivnosti vodi projektni partner Občina Zreče. Zemljišča, na katerih poteka sečnja, so pretežno v lasti države Slovenije (upravljalavec je Sklad kmetijskih

zemljišč in gozdov RS), delno pa v lasti Občine Zreče. Delo in strojno sečnjo na večjem delu površin izvaja podjetje Gozdno Gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d. Sečne ostanke (veje z iglicami, smrečni vršaci, tanjše dele debel) ob odvoznih poti na delovišču sproti predeluje v zelene sekance podjetje DMC Biomasa, d. o. o., iz Mislinje. Sekance odvažajo kamion s kontejnerji, tako da z eno potjo v dolino odpelje cca. 70 prostorninskih metrov sekancev. Sekance skladiščijo v centralnem lesnem skladišču Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec v Otiškem Vrhju, od koder jih distribuirajo končnim uporabnikom. Do sedaj se je predelalo, zmlelo in v dolino oz. do končnega kupca prepeljalo skoraj 2.000 prostorninskih metrov sekancev. Letošnje prostovoljne akcije, ki je bila druga na pohorskih planjah v organizaciji projekta Alpa ter četrta nasploh, se je udeležilo rekordno število prostovoljcev. Kljub slabemu vremenu jih je prišlo 48! Tako kot ostali so v svojem prostem času prišli tudi s projektom Alpa povezani sodelavci Zavoda RS za varstvo narave, Zavoda za gozdove Slovenije, občin Zreče in Mislinja, podjetij Unior, d. d., GG Slovenj Gradec in DMC Biomasa. Veliko prostovoljcev je prišlo iz Planinskega društva Zreče in Pašne skupnosti Rogla. Posebna zahvala za organizacijo, podporo in tkanje vezi med prebivalci gre Štefanu Posiloviču, svetovalcu za okolje in prostor na Občini Zreče. Udeleženci smo se razporedili v štiri delovne skupine, ki so jih vodili člani projektne skupine Alpa. Čistili smo sečne ostanke (veje, drobir), ki so ostali na travišču po izvedeni sečnji in spravilu. Prostovoljci smo jih zlagali, nosili in grabili na kupe, ki jih je kasneje pobral in s travišč odpeljal pravilni stroj.

Pri odstranjevanju sečnih ostankov so sodelovali tudi traktoristi s prikolicami, vendar je bilo zaradi razmočenega terena njihovo delovanje omejeno. Prostovoljna akcija se je zaradi močnega dežja zaključila dve uri prej, kot je bilo načrtovano.

Očistili smo en hektar površin. Organizatorji so se v hotelu Planje zahvalili udeležencem in jih povabili na prihodnje prostovoljne akcije, v znak zahvale pa podelili majice z logotipom projekta Alpa. Sledili sta zaključno fotografiranje in sproščeno druženje.

Nadaljevanje na str. 6

Nihče ni lenaril. Foto: Mateja Uršnik

V torek, 15. oktobra 2013, je bila na pohorskih planjah izvedena še ena prostovoljna akcija odstranjevanja sečnih ostankov, v kateri so sodelovali prizadevni dijaki Gimnazije Slovenj Gradec.

Za sodelovanje in podporo naravovarstvenim aktivnostim gre zahvala dijakom in njihovim profesorjem ter ravnatelju mag. Stanetu Berzelaku. Še enkrat se je pokazalo, da več rok zmore več, da so tu doma razumevajoči in delovni ljudje, pa vemo že iz prejšnjih prostovoljnih akcij. Skupaj lahko ohranimo

pohorske planje, kamor bomo radi prihajali v čudoviti objem narave.

Čiščenja pohorskih planj pa še ni konec. V četrtek, 7. 11., se je dela ponovno lotilo Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec. V čudovitem popoldanskem vremenu so pridne roke očistile štiri hektare površin.

Alja Zorman: "Dan je bil lepši, kot si lahko sploh predstavljaš, težko ga je opisati z besedami. Bilo nas je 15 prostovoljcev in naredili smo veliko,

tako da smo bili ob zaključku vsi zadovoljni."

Mateja Uršnik: "Na delovni akciji smo se naužili sonca, ki nas je ves popoldan lepo grelo. Na poti domov pa smo presenetili še nekdanjo sodelavko Jelko Križovnik, ki je ravno praznovala rojstni dan." Kaj je boljšega, kot da si delovni dan, namenjen prostovoljnemu delu za skupno dobro, zapomniš po tem, da je bil čudovit!?

GG-jevci smo z opravljenim delom zelo zadovoljni. Foto: Mateja Uršnik

Informativni gozdarski storži v oktobru 2013

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

Letošnji oktober ali vinotok je bil tudi na Koroškem vremensko pester. Prevladovalo je predvsem oblačno do delno oblačno vreme. Daljšega toplega obdobja ni bilo. Jasno do delno jasno je bilo 2. in 3. oktobra, od 17. do 19. in 26. oktobra. Več jasnine je bilo v višjih legah. Bolj deževno je bilo od 9. do 12., 29. in 30. oktobra, v posameznih dneh so se tudi pojavljale lokalno rahle kratkotrajne padavine. Količina padavin ni bila velika. 18. oktobra je bila na osojnih legah celo slana. Najnižja oktobrska dnevna temperatura je bila od 1 (17. 10.) do 17 °C (24. 10.), najvišja pa med 9° (2. in 13. 10.) in 21 °C (28. 10.). Toplo je bilo 26. oktobra tudi na Rogli, temperatura zraka je bila 17 °C.

Oktober je zelo primeren mesec za delo v gozdu, če to dopušča vreme. Revirni gozdarji so spodbujali posamezne lastnike gozdov, da so izvedli načrtovana gozdnogojitvena in varstvena dela. **Zaradi naročila MKO RS, da mora ZGS oddati zadnje zahteveke za vlaganje v gozdove do 26. novembra 2013, je zadnji rok za zahtevek za obračun gojitvenih in varstvenih del v zasebnih gozdovih na območju enoti Slovenj Gradec 18. november 2013. Prednost imajo v letnem planu načrtovana gojitvena in varstvena dela.**

Letošnja suša je povzročila škodo tudi v gozdovih. Na posameznih območjih je povzročila fiziološko pešanje drevja. Dani so bili idealni pogoji za razvoj in namnožitev podlubnikov in drugih škodljivih organizmov. Kljub manjši jakosti suše pri nas kot drugje v Sloveniji smo koroški gozdarji in posamezni lastniki gozdov evidentirali širjenje posameznih že v septembru vidnih žarišč lubadark tudi v oktobru. Posledice suše so bile opazne na soncu izpostavljenih predelih. V posameznih predelih se je začelo sušiti drevje v vseh razvojnih fazah. Efekt suše je povzročil motnje in šok pri rasti drevja, oslabiljeno drevje so naselili podlubniki na večjih površinah. Debelo in staro drevje so napadli veliki smrekovi lubadarji, mlajše in tanjše pa mali smrekovi lubadarji. Zanimiv je pojav

Žarišče malega lubadarja – posledica suše sušenja skupin mladih dreves pod zastorom odraslega drevja. Suša je vplivala tudi na rumenenje in rdečenje iglic na posameznih starejših poganjkih vej v smrekovih krošnjah. Posamezne viseče porjavele veje, ki visijo s krošenj kot "cote" (krpe), so bile opazne že v drugi polovici septembra, njihov pojav pa se je povečal po vsem območju v oktobru. Sušenje iglic na posameznih vejicah smrek povzročajo glive. Iglice na prizadetih poganjkih odpadejo, smreke se zaradi tega ne posušijo.

V drevesnici Omorika so konec oktobra začeli oddajati sadike za jesensko sadnjo v gozdovih. Delež sadike jesenske sadnje je bil v OE Slovenj Gradec mali, večina planiranih sadike leta 2013 je bila posajena v zasebnih in državnih gozdovih spomladi. Drevesnica Omorika je mnogonamenska drevesnica. V njej poleg vzgoje in nege sadike za gozdno proizvodnjo in okrasnih rastlin ter urejanje holtikulturnih površin skrbijo

Drugošolci OŠ Pameče na GUP Rahtelov vrh

tudi za osveščanje strokovne javnosti. Izvajajo najrazličnejša predavanja in naravoslovne ure. Glavna osveščajoča aktivnost je vsako leto v jesenskem času, ko organizirajo dan odprtih vrat. Na letošnji prireditvi, ki je bila izvedena že dvajseto leto, so številni obiskovalci spoznavali delovanje drevesnice skozi zgodovino. Zanimive so bile razstavljene fotografije ob 50-letnici centralnega drevesničarstva na Koroškem. Zelo zanimiv je grafični prikaz proizvodnje sadike za gozdno proizvodnjo v petih desetletjih. Bilo je poskrbljeno tudi za ostale obiskovalce – ljubitelje narave in lepega. Spoznavali so pridelavo in uporabo zdravilnih zelišč in okušali juhe iz različnih rastlin, ki rastejo v naši okolici. Zanimiva je bila vrtna dekoracija, izdelava lončene posode, še posebno pa

Udeleženci slovenske ProsiSilve na strokovni ekskurziji v Avstriji

nakit iz naravnih materialov. Poskrbljeno je bilo tudi za izobraževanje – ljubitelji vrtnic so poslušali predavanje o vzgoji vrtnic.

Sonaravno gospodarjenje v slovenskih in drugih gozdovih po Evropi ter izven nje propagira tudi mednarodna strokovna organizacija ProSilva, ki je bila ustanovljena na pobudo dr. prof. Dušana Mlinška in drugih slovenskih gozdarskih strokovnjakov leta 1989 v Logarski dolini. Danes je v to organizacijo včlanjenih 23 držav, med njimi tudi Avstrija. Člani slovenske ProsiSilve smo se 17. oktobra 2013 udeležili strokovne ekskurzije na avstrijskem Koroškem. Poleg območnih vodij za gojenje in varstvo gozdov so se je udeležili tudi radeljski gozdarji. Udeležbo jim je omogočila Pahernikova ustanova, ki je tudi članica ProsiSilve. Bili smo gostje predsednika dr. Eckarta Senitze, ProsiSilve Avstrija. Na njegovi gozdni posesti v okolici Pörschacha in v bližnjih gozdovih smo si ogledali različne sonaravne

Nadaljevanje na str. 8

prijeme gospodarjenja z gozdom (planina Aplitš), sanacijo velikopovršinskih vetrolomov, ki jih je leta 2008 povzročil vihar Paula na pobočju Hochrindla ter gospodarjenje v varovalnih gozdovih cemprina, macesna in smreke. Zanimiva so bila strokovna razglabljanja z avstrijskimi gozdarji, člani ProSilve, v katero se včlanjuje vse več avstrijskih lastnikov gozdov.

Na pobudo občine Črna na Koroškem, predvsem pa županje mag. Romane Lesjak, se je 28. oktobra posveta o gozdarstvu in gospodarjenju v gozdovih Zgornje Mežiške doline udeležil kmetijski minister Dejan Židan. Kako je potekal razgovor z njim, si preberite v tej številki Viharnika!

Lep oktobrski dan so pod vodstvom gozdarjev za poznavanje gozda na GUP Navrški vrh izkoristili sedmošolci OŠ Koroški jeklarji.

Sonček sije dežek gre DLG Mislinjske doline na ekskurzijo gre

Jože Urbanc

Vremenska napoved za petek, 11. oktobra, je bila vse prej kot obetavna. Napovedovali so celo močnejše nalive. Kljub temu smo se člani našega Društva lastnikov gozdov podali na strokovno ekskurzijo. Že na občnem zboru smo se dogovorili za ogled jesenskega kmetijskega sejma v Komendi in obisk Energetike na Vranskem.

Zbralo se nas je kar 79 in z dvema avtobusoma smo se odpeljali novim izkušnjam in doživetjem nasproti. Vreme nas ni skoraj nič oviralo. Ob močnejšem dežju smo se okrepčali na Vranskem, ob prihodu na sejem pa je dež postopoma ponehal in prikazalo se je celo sonce. Sejem v Komendi je v zadnjih nekaj letih pridobil precej veljave. Nas so zanimali predvsem stroji za izdelavo sekancev, cepilniki in vitli. Za vsakega se je našlo kaj zanimivega. Z zanimanjem smo si ogledali predstavitev varnega dela z motorno žago, ki ga je organiziral ZGS. Zelo nazorno so prikazali pravilno uporabo motorne žage, pomen zaščitne opreme in na lubenici prikazali, kaj se lahko zgodi z našo glavo, če ne uporabljamo zaščitne čelade. Marsikdo je navezal stike z razstavljavci za morebitni nakup kakšnega stroja ali

Društvo lastnikov gozdov Mislinjske doline

pa je preprosto kupil kakšno zanimivo stvar, ki jo potrebuje pri svojem delu na kmetiji ali v gozdu. Po ogledu sejma smo se obrnili nazaj proti Štajerski in Koroški. Ustavili smo se na Trojanah, kjer smo kosili in nakupili krofe za naše domače. Drugi del naše ekskurzije je predstavljala ogled Energetike Vransko, ki ogreva okrog 140 porabnikov. Predstavniki podjetja Marko Kranjc nas je prijazno sprejel. Ker pa nas je bilo preveč, nas je razdelil v dve skupini. Ena skupina je šla na ogled kotlovnice, druga pa je bila povabljen na pijačo, s katero nas je počastil naš gostitelj. Kasneje sta se skupini zamenjali. Gostitelj nam je predstavil tehnične karakteristike podjetja, nas pa je zanimalo predvsem, kako imajo urejene odnose z dobavitelji sekancev. Povedal je, da se trudijo, da bi bili dobavitelji okoliški kmetje, kar jim skoraj v celoti

tudi uspeva. V letošnjem letu so samo enkrat prevzeli sekance od drugega dobavitelja, ker zaradi snega kmetje niso mogli zagotoviti zadostne količine. Povsem po naključju smo se spoznali z voznikom avtomobila na električni pogon, ki je ravno v tem času polnil baterije svojega avtomobila pred zgradbo KIV-a, ki je v neposredni bližini Energetike. Povedal je, da potuje iz Logatca v Gornjo Radgono. V svoj avto je vgradil motor električnega viličarja in je z njim brez težav prevozil že 18.000 kilometrov. Zanimiva je tudi njegova filozofija vožnje: čas, ko se avtomobil polni, izkoristi za ogled kraja, kjer se je ustavil, kar se sicer ne bi zgodilo. Na tak način si je ogledal že številne naše kraje. Mi pa smo se odpeljali domov na Koroško in v gostilni Repolusk v Doliču zaključili naše celodnevno druženje.

Kozolec s strastjo

Dragomir Cvejić

Foto: Marta Krejan

Kozolec je s svojo pestro preteklostjo razvoja do današnjih dni pomagal kmetu, poljedelcu kot pripomoček za sušenje poljščin, obenem pa postajal sinonim razvoja lesene gradnje in domišljije njegovih graditeljev.

Po mnenju slovenskega etnologa Antona Melika sledi proces oblikovanja kozolca nekako v tej shemi: "V zemljo se je navpično pritrdil drog, ki se je imenoval stog. Na dva tri take droge, postavljene v vrsti, so se pričeli pritrdjevati vodoravni drogi in na njih se je sušilo odnosno hranilo za žito, seno itd. Vsa ta naprava se je začela imenovati kozel, koza, kozolec." (Stabej, 1953).

Pozneje je kozolec dobil tudi streho, ki je bila zaščita pred dežjem. Danes je tako, da kozolcu dodajamo nove oblike, vloge in funkcije ob hiši, sadovnjaku ali vrtu. Všeč nam je, ker nas opominja na izročilo, babico in dedka. Konec koncev na vrtu danes čedalje pogosteje najdemo tudi zelišča, ki potrebujejo prostor pod streho. In kozolec je ravno pravšnji za našo jesensko bero.

Pričujoči dvojni kozolec pri družini Slemenik v obliki črke L je izdelan po

željah sodobnih gospodarjev na dobrih petdesetih kvadratnih metrih površine iz približno šestih kubičnih metrov smrekovega lesa ter glinene kritine bobrovec. Svoje mesto je našel ob leseni hiši in čudovitem vrtu kot pomožni objekt. V njem bodo zavetje imeli tudi majhen traktor, prikolica in nekaj metrov zimske kurjave. Novodobnim lastnikom pa bo s svojo obliko in odliko zlahka sledil skozi njihov prosti čas.

Kozolec je unikum Slovenije, južne Avstrije in severozahoda Italije. S svojo geografsko umestitvijo pa nedvoumno kaže, kje je doma. Sedaj je ponovno na pohodu, renesansi in postavitvi v moderni prostor z novo, razširjeno vlogo; merilo uspešnosti in spoštovanje izročila. Ne nazadnje, v njem je tudi nekaj romantike lastnikov in delovne strasti graditeljev.

**LESO
TEKA** **MASIVNE
LESENE
HIŠE**

Mi smo za les!

Sodelovanje dijakov s študenti

Ivan Škodnik, univ. dipl. inž. les.

Dijaki lesarskih programov Srednje šole Slovenj Gradec in Muta so si za šolsko leto praktični del zaključka izobraževanja zastavili nekoliko drugače kot do sedaj. Šola se je povezala s Fakulteto za arhitekturo v Ljubljani in v maju 2013 so skupaj izvedli oblikovalsko delavnico Les.

V ožjem timu so s študenti sodelovali prof. Maruša Zorec in njen asistent Uroš Rustja ter Igor Hovnik (vsi s fakultete) ter Ivan Škodnik in Milena Škodnik iz slovenjgraške šole. Delavnice se je udeležilo 18 študentov, ki so skupaj pripravili 20 idejnih zasnov in maket različnih izdelkov iz lesa.

Teme so bile junija predstavljene dijakom in njihovim staršem, ki so prikazani projekt z navdušenjem sprejeli. Sedaj dijaki pri pouku na osnovi skic in maket

pripravljajo konstrukcijsko in tehnološko dokumentacijo za izdelke, ki jih bodo nato izdelali v delavnici. Projekt podpira tudi Pahernikova ustanova, katere predsednik je upokojeni gozdar Maks Sušek iz Radelj. Pahernikova

ustanova je šola za izdelavo teh izdelkov podarila žagan les. Celoten projekt bo končan februarja 2014 in takrat ga bomo predstavili širši javnosti.

Dijaki in študenti

Na kmetiji Arbiter

Mirko Tovšak

Kar težko bi našli kmeta v Mislinjski dolini, ki ne pozna Jožice Arbiter, gospodinje na Arbiterjevi kmetiji, sicer pa tudi dolgoletne predsednice Društva kmetov iz Mislinjske doline. Tokrat vam želimo celovito predstaviti kmetijo, na kateri Jožica s svojim možem Miranom z zavzetim delom in jasnimi cilji dokazuje, da je tudi pri nas mogoče najti možnosti za preživetje družine, kjer je sicer kmetijska dejavnost izključni vir dohodkov.

Ko sem se oglasil pri njih doma, da pripravim to predstavitev, so bili skoraj vsi člani družine zavzeti s kmečkimi deli. Jožica se je mudila v kuhinji s pripravo jedi, njen mož Miran je ravno končal z delom v hlevu, najstarejši triindvajsetletni sin Sebastijan je odvažal gnojevko na travniške površine, babica Pavlina pa je imela opravka s spravilom zelišč z domačega vrta. Kljub temu so me ljubeznivo sprejeli in mi na kratko predstavili svojo kmetijo.

Arbiterjeva domačija ima bogato tradicijo. Prvi uradni zaznamki te rodbine so zabeleženi v župniščni knjigi in segajo v leto 1800. Takrat naj bi na kmetiji gospodaril Sebastijan Arbiter, ki je bil napreden kmet, saj je bil eden redkih, ki so med kmečkim življenjem v tistih časih obvladovali tudi pisavo. Takrat naj bi bila pozidana tudi še sedaj stoječa lesena stanovanjska hiša, ki jo sedanja Arbiterjeva gospodarja ohranjata, saj jo želita obnoviti in usposobiti za sprejeme gostov na svoji domačiji. Arhitektura te stavbe kaže značilno podobo kmečkih objektov na obronkih in vznožju Pohorja v tistem obdobju, zato bi bila velika škoda, če je ne bi ohranili tudi kot kulturni spomenik za kasnejše rodove. Ko sta Jožica in Miran prevzemala kmetijo, so na njej na osmih hektarih obdelovalnih površin in treh hektarih gozda premogli le dvajset glav goveje živine, na njivah pa so predelali nekaj krompirja in zelenjave. Takšna kmetijska proizvodnja ni omogočala preživetja celotne družine, zato sta začela z najemi drugih travniških površin pri posameznikih, ki so opuščali kmetovanje. Danes tako pridelujeta krmo za prirejo govedi na tridesetih hektarih zemljišč, poleg tega pa del površin namenjata tudi pridelavi zelenjave. Takšno povečanje proizvodnje je terjalo povečanje hlevskih kapacitet. Tako sta v letu 2000 zgradila

Kmetija Arbiter

Družina Arbiter: babica Pavlina, gospodar Miran, sin Sebastijan, gospodinja Jožica, hčerka Katarina in sin Benjamin

Stara stanovanjska hiša je potrebna obnove.

Dve generaciji, sedanja gospodinja Jožica in prejšnja Pavlina

nov, sodoben hlev za prosto rejo živali z molziščem, mlekovodom, hladilnikom za hlajenje mleka ter ostalo potrebno opremo. Danes imata v hlevu že nekaj nad sedemdeset glav goveje živine in letno oddata preko Koroške kmetijsko-gozdarske zadruge v Mlekarno Celeia okoli 260.000 litrov surovega mleka. Mleko odvaža mlekarna od njenega doma, tako da vsaj s prevozom mleka do zbiralnice nimata dodatnih stroškov. Poleg tega letno vzredita osem do deset plemenskih telic ter nekaj prašičev. Še pred izgradnjo novega hleva so na kmetiji morali poskrbeti tudi za novo hišo, saj stara ni več zagotavljala normalnih bivalnih prostorov. Leta 1990 so tako uspeli zgraditi nove stanovanjske prostore, pred dvema letoma pa so dozidali še prizidek, tako da imajo sedaj dovolj prostora za vso družino. V skupnem gospodinjstvu na Arbiterjevi domačiji živi danes šest ljudi, oba gospodarja, trije otroci in babica Pavlina. Babica je že dopolnila 86 let, pa je še vedno čila in zdrava, tako da lahko na kmetiji pomaga pri lažjih kmečkih opravilih.

Jožicina nemirna duša in želja po nenehnem napredku in razvoju kmetije pa je navdušila tudi Mirana, da sta začela skupaj iskati še druge možnosti pridobivanja dohodka na kmetiji. Urejena primarna kmetijska proizvodnja je ponujala nov izziv, da bi vsaj del teh proizvodov lahko oplemenitili z dodatno vrednostjo. Tako sta že leta 2011 kletne prostore stanovanjske hiše preuredila za predelavo in dozorevanje izdelkov iz mesa, predelavo mleka in drugih kmetijskih pridelkov, povezanih s tradicionalnimi znanji (peka kruha, potic, peciva, kisanje zelja in repe itd.). Svoje

znanje rada posredujeja drugim, zato vabita tudi organizirane skupine, da obiščejo njihovo kmetijo, kjer se lahko še sami preizkusijo v določenih opravilih in obogatijo svoje znanje o predelavi mesa, peki kruha, potic ali peciva. Lahko pa seveda pridete k njim na dom in kupite pri njih že pripravljene izdelke iz mesa, mleka, doma pečeni kruh, pecivo, zelje itd.

12. oktobra letos so imeli na Arbiterjevi kmetiji dan odprtih vrat. Na ta način so želeli širši javnosti predstaviti svojo dejavnost in poudariti pomen lokalne hrane v samooskrbi našega prebivalstva. Na ta dan je k njim prišlo kar lepo število pomembnih gostov. Med njimi tudi Adrijana Bezeljak iz Službe za živilsko predelovalno industrijo in mednarodno medinstitucionalno sodelovanje, Gregor Švajger, predstavnik Sektorja za kmetijske trge pri kmetijskem ministrstvu, podžupan občine Slovenj Gradec Peter Cesar, predstavniki Koroške kmetijsko-gozdarske zadruge in številni drugi obiskovalci.

Če je navada, da se na kmetijah moški več vključujejo v javno življenje, pa je pri Arbiterjevih to malo drugače. Jožica je zelo aktivna na vseh področjih javnega življenja, še posebej tistih, ki so povezana s kmetijstvom. Tako je že tretji mandat predsednica Društva kmetov iz Mislinjske doline, bila je podpredsednica Zveze kmetov Slovenije in en mandat tudi članica UO Kmetijske zbornice. Še danes opravlja funkcijo predsednice območne izpostave KGZ Slovenj Gradec. Seveda pa se tudi Miran vključuje v stanovska združenja govedorejcev, saj je tudi član UO Govedorejskega društva Slovenj Gradec.

Jožica pravi: "Treba je imeti vizijo in pogum. Na naši kmetiji smo začeli pot za predelavo in prodajo pridelkov višje stopnje predelave. To pa zahteva od nas veliko zavzetost, inovativnost in dobro organizacijo dela. Tudi nenehno izobraževanje in izpopolnjevanje sta nujna. Pomemben je potrošnik. Če hočeš uspeli, se moraš nenehno prilagajati njegovim željam in potrebam. Stik z njim in prilagajanje njegovim zahtevam bo tudi stalnica v delovanju in razvoju naše kmetije. Znamo živeti z naravo, znamo pridelati naravno hrano in jo dodatno obogatiti. Krepi nas prepričanje, da bomo uspeli, tako kot so uspeli s takšnim načinom dela tudi kmetje v sosednjih državah. Če je njim uspelo, zakaj ne bi tudi nam?"

In še pritrditi ji moramo. Res je pogumna in vztrajna ta naša Jožica. Želimo ji, da bi v svojih pričakovanjih tudi uspela.

Jesenska izobraževanja kmetov v Mislinjski dolini

Bernarda Javornik, terenska kmetijska svetovalka za področje kmečke družine in razvoj dopolnilnih dejavnosti

Svetovalci Kmetijsko gozdarskega zavoda Celje, Izpostava Slovenj Gradec, smo se tudi v letu 2013 prijavi na razpis občin Slovenj Gradec in Mislinja za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja. V okviru odobrenega programa usposabljanj so bili v letošnji jeseni izvedeni že trije tečaji.

Glede na zbrane predloge se je na seznamu izvedenih aktivnosti v letošnjem letu znašel štiridnevni kulinarčni tečaj za začetnice. Obiskovalo ga je 14 deklet, potekal pa je v septembru na kmečkem turizmu Klevž na Legnu. Na vedoželjna dekleta je štiri popoldneve svoje bogato znanje prenašala izkušena učiteljica s Srednje gostinske šoli v Slovenj Gradcu, Bernarda Klančnik. Udeleženke so bile vse po vrsti navdušene in zadovoljne s tečajem. V kmečki kuhinji se danes prepletata tradicija in sodobni načini priprave hrane. Voditeljica je spregovorila tudi o pomembnosti doma pridelanih surovin, o zdravih načinih priprave hrane ter o pripravi mize, pogrinjkov in bontonu pri mizi.

Živahno je bilo tudi 16. oktobra na kmetiji Arbiter na Brdih. Tu je pod vodstvom Marije Prajner potekal enodnevni tečaj peke kruha na tradicionalni način. Voditeljica Marija je upokojena učiteljica pekarstva Srednje živilske šole v Mariboru ter znana avtorica več knjig o kruhu. Udeleženke tečaja so pod njenim vodstvom in s pomočjo gospodinje Jožice Arbiter v krušni peči spekle kar osem različnih vrst kruha. Z zanimanjem so sodelovale tudi pri oblikovanju in peki pekovskega peciva, kot so žemlje, rogljički, makovke ...

Prepričana sem, da bo v domovih udeleženk tečaja odslej še večkrat zadišalo po sveže pečenem kruhu.

Letošnje leto je bilo zelo bogato s svojimi plodovi, ki jih je mogoče shraniti za hladne zimske dni.

Nadaljevanje na str. 12

Pekle smo kruh ...

Tako je v sredo, 23., v in petek, 25. oktobra, na kmetiji Javornik potekal tečaj kuhanja marmelad. Za pripravo različnih vrst marmelade smo porabile jabolka, češplje, buče, borovnice, robide, maline ... ter dodale nekatere zelo

... in delale marmelado.

zanimive dodatke. Svoje znanje je na udeležence tokrat prenašala Lidija Bauman iz Celja. Na tečaju smo se pogovorile o ustreznih surovinah, dodajanju sladkorja, pripravi embalaže ter seveda o načinu priprave. Verjemite

mi, izdelki so bili slastni! Morda pa bo kdaj prav marmelada postala tržni izdelek katere izmed udeleženk tečaja.

Okrogle, progaste, debele, rumene ...

Buče

Boštjan Jurič

Zgodovina in pomen

Zadnji oktober je čas, ko mnogi po ameriškem vzoru praznujejo noč čarovnic in v ta namen izdolbejo ter razsvetlijo buče. Mene pa bolj zanima, kaj se zgodi z vsebino buče, ki jo pri tem mogoče nevede zavržejo.

No, iz Amerike nismo "uvozili" samo omenjenega praznika, temveč tudi njegov simbol – buče. Te so na staro celino od Indijancev pripeljali za časa Krištofa Kolumba, vendar je trajalo še nekaj stoletij, da so se udomačile tudi pri nas. Zato pa je tradicija njihove uporabe izjemno dolga pri indijanskih plemenih, ki so buče menda uporabljali že pred 6 do 8 tisoč leti; v Mehiki so namreč odkrili semena iz sedmega tisočletja pr. n. št! Indijanci so uporabljali tako liste (čaji, solate) kot meso in semena buč. Grki so jih bolj kot za hrano uporabljali v verske namene. Arheološke najdbe so pokazale, da so bile buče v človeški uporabi že v paleolitiku.

Gojenje "navadne buče" (*Cucurbita pepo*)

Sam sem o gojenju tega sadeža (botanično namreč zaradi vsebnosti semen spada med sadje) začel razmišljati

pred kakšnim letom. Pritegnila so me bučna semena, ki imajo zelo pozitivne vplive na telo, hkrati pa so zelo uporabna, saj lahko iz njih naredimo olje, peciva, jih damo v solato, kruh ..., predvsem pa so izjemno okusna pražena – kot prigrizek. Prav tako sem razmišljal o bučah kot o dobrem kolobarju, saj pripomorejo k večji raznovrstnosti kolobarja (npr. za žiti, deteljami ...). Hkrati je bila moja želja, da bi buče čim bolj celovito izkoristil – da bi poleg semen koristno uporabil tudi meso. Upal

sem, da bom že uspel uvesti prosto rejo prašičev, ki bi meso z veseljem pohrustali. Ker se to žal ni uresničilo, se letos z bučami še veselo mastijo prašiči sosedov.

V začetku maja sem na približno 20 arih posejal – ali bolje rečeno posadil, saj sem delo opravil kar s sadilnikom krompirja – približno pol kilograma semen buče golice, stare sorte štajerska oljna buča (Steirischer Ölkürbis). Seme sem sadil na medvrstno razdaljo približno 130 cm, v vrsti pa sem uporabil približno vsak drugi

Vsako bučo je treba 'razčesniti'. V ozadju je viden sadilec za krompir.

razdelek na krožniku sadilca krompirja, kar pomeni okoli 40 cm razdalje med rastlinami in globino slabih 5 cm. Kolikor se je sadilec izkazal za precej koristnega tudi pri kasnejšem mehanskem zatiranju plevela, pa smo pri sejanju/sajenju kot kaže naredili usodno napako: ravno po vrsti, kamor padajo semena, najprej peljejo traktorska kolesa, ki zemljo očitno preveč stoptajo. Zato, najbrž pa tudi v kombinaciji z drugimi razlogi (najprej moča, nato suša ...), je vzklila le kaka četrtina zasajenega semena. Vendar je bilo dela kljub temu dovolj: ker sem želel buče pridelati na čisto ekološki način, je bilo treba plevel zatreti mehansko. Trikrat smo buče okopali strojno z okopalnikom za krompir, enkrat pa sem jih oplenil in ogrnil ročno. V poznem poletju se rastline že tako okrepijo in razrastejo, da zanje ni treba več skrbeti. S svojimi velikimi zvončastimi cvetovi privabljajo nepreštene žuželke, ki skrbijo za njihovo oploditev in posledično za razvoj plodov, ter krasijo njivo.

Pridobivanje semen in njihova uporaba

Jesen je čas, ko je treba buče pobrati. Ko lepo porumenijo, jih je treba odstraniti z njive. Sam sem to počel postopoma, saj niso zorele povsem enakomerno. Ko misliš, da je glavno delo že opravljeno, se pravo delo šele začne! Vsako bučo je treba presekati in iz nje ročno pobrati zrela semena – bučnice. Obstajajo seveda stroji, ki to storijo kar na njivi, vendar so takšna semena veliko manj cenjena kot ročno očiščena, saj stroj izlušči vsa semena ne glede na stopnjo zrelosti. V nekaterih krajih po Sloveniji je ročno čiščenje buč predstavljalo pravi družabni dogodek, imenovan bučarijada oz. bučijada, ko so se zbrali sorodniki in prijatelji, se ob delu *pohecali* in pogovorili, ko so končali, pa so se še poveselili. Ta običaj se danes ponekod spet obuja.

Sam sem bil pri čiščenju še posebej pozoren na selekcijo semen, saj bodo namenjena za praženje in s tem za neposredno prehrano, tako da pridejo v poštev le povsem zrela semena. Seme najlepših buč sem odbral in shranil kot semenski material za prihodnjo sezono. S semena je treba nato oprati sluz in ga temeljito posušiti, saj pri skladiščenju njegova vlažnost ne sme dosegati 10 %. Za sušenje obstaja veliko metod, sam pa sem izbral najbolj naravno: sušenje na zraku in soncu. Seme se ob lepem vremenu razprostre na mrežo in se ga čim večkrat premeša. Izpostavljenost premočnemu soncu ni priporočljiva, saj

pri tem seme izgubi nekoliko koristnih snovi.

Darja Kocjan Ačko v knjigi Pozabljene poljščine (Kmečki glas) navaja, da je na 1 ha površine možno pridelati približno 50 ton buč golic, ki dajo nekako od 700 kg do 1 t suhih bučnic. To pomeni, da bi jih na svoji površini moral pridelati vsaj 100 kg. Zaradi izpada pri kaljenju in zaradi izjemno sušnega poletja, ki je močno prizadelo pridelek buč, sem jih pridelal le kakšnih 20 kg. Toda tudi s tem je bilo, kot rečeno, kar precej dela. Iz teh 20 kg bi lahko iztisnil približno 5 do 10 litrov čistega bučnega olja, odvisno od vsebnosti maščob v semenih. Vendar se za stiskanje olja nisem odločil, saj je omenjena štajerska sorta zelo primerna za pridobivanje praženih semen. Postopek praženja je nekoliko podoben peki pokovke. Suha semena stresmo v močno segreti posodo (najbolje *inox*), da dodobra prekrijejo dno posode, v katero lahko poprej kanemo kapljico ali dve olja. Med praženjem moramo semena izdatno mešati ali pretresati, da se ne prižgejo. Nujno potrebujemo pokrovko, saj bodo semena močno pokala in poskakovala. Nekateri sprazijo semena tudi v peči. Pražena semena po želji posolimo, sam jim običajno dodam še ščepec čilija in kajenskega popra v prahu.

Bučnice v domači lekarni

Bučna semena postajajo vse večji farmacevtski hit, saj so vsebovana v malone vseh zdravilih za prostato. Bučno seme je pomemben vir fitosterolov, ki zavirajo povečano delovanje prostate, dokazano pa tudi zmanjšujejo možnost raka prostate. Skupaj z drugimi snovmi, kot je nenasičena linolenska maščobna kislina, minerali (cink, kalcij, železo, magnezij, kalij, fosfor) lajšajo tako iz težav s prostato izhajajoče simptome (težave pri uriniranju, pogosto tiščanje na vodo ...) kot tudi druge urogenitalne težave, kot je inkontinenca oz. uhajanje urina. Vendar ta majhna semena vsebujejo še ogromno zdravju koristnih snovi. Vsebujejo veliko antioksidantov, ki vežejo proste radikale in tako upočasnjujejo staranje. Karotenoidi varujejo naš vid,

menda pa naj bi celo preprečevali nastanek očesne mrežnice. Esencialne omega-3 maščobne kisline, ki jih bučnice vsebujejo v visokem deležu, delujejo protivnetno, povečujejo raven dobrega holesterola, uravnavajo krvni pritisk in na splošno blagodejno vplivajo na srčno-žilni sistem. Skratka – prej bi lahko naštevali, na kaj bučnice ne vplivajo pozitivno, kot pa vse njihove zdravilne lastnosti.

Res je, da največ koristnih snovi vsebujejo prav surove bučnice. Pri praženju semen za zobanje ali za olje se lahko del teh snovi uniči, nekatere – predvsem to velja za maščobne kisline – pa se spremenijo in lahko celo negativno vplivajo na naš organizem. Zato je najbolje, da bučnice čim več zobamo kar surove oz. iz njih napravimo namaz, jih dodamo v solato ipd. Vendar tudi zobanje praženih semen ne bo škodilo, če bomo pri tem zmerni. Ko pa so tako dobra!

Pranje semen

Sušenje bučnic na doma izdelanem stojalu

Kmetice smo se družile

Mira Freidl

Svetovna organizacija je leta 1995 15. oktober razglasila za svetovni dan kmetic, s katerim sta priznana vloga in pomen kmetice v družbi. S tem je bil narejen eden prvih korakov, ki je vplival na mišljenje, da je kmečka žena rojena za mater, gospodinjjo, ki dela za štedilnikom, na polju in v hlevu, kaj več pa že ne.

Zaradi boljše strojne opremljenosti kmetij danes stopa v ospredje vloga žene kot tiste, ki drži družino skupaj. Ki vliva pogum vsem članom družine, kajti situacija ni rožnata ne na kmetijah ne kje drugje. Potrebujemo veliko moralne podpore, potrebujemo nekoga, ki kljub težkim časom vodi naprej. Zato predstavljajo srečevanja kmetic znotraj društev svojevrstno obliko povezovanja in moralno podporo posamezni kmetici, da lažje opravlja svoje poslanstvo. V oktobru smo organizirale kar nekaj prireditev, s katerimi smo obeležile svetovni dan kmetic.

6. oktobra smo se kmetice koroške regije zbrale pri cerkvi sv. Urbana na Košenjaku. Cerkev predstavlja simbol povezovanja, saj stoji na meji med Avstrijo in Slovenijo, prav tako pa simbolično povezuje tudi občini Dravograd in Muta. Kljub slabemu

Družabne igre kmetic koroške regije 6. 10. 2013 pri sv. Urbanu

vremenu smo se zbrale v lepem številu najprej pri sveti maši, ki je bila namenjena kmeticam in njihovim družinskim članom. Ob somaševanju Siegfrieda Gödla iz Eibiswalda, Marjana Banica, duhovnega pomočnika pastoralne zveze župnij Dravograda, in Marka Drevenška, duhovnika z Mute, ubranem petju pevcev z Ojstrice in vsebini, ki smo jo dodale kmetice same, smo doživele lep dan. Po malici in kozarčku *zakuhančka*, čaja ali kave smo se povesele ob družabnih igrah. Zmagala je ekipa Društva kmetic Mežiške doline in osvojila prehodni pokal Društev kmetic koroške regije. Naslednje leto gostijo srečanje kmetice Mežiške doline. Upamo, da bo postalo tradicionalno. 15. oktobra smo se kmetice Dravske doline zbrale v Vuhredu in proslavile svoj praznik. Sveto mašo je vodil profesor doktor Ivan Rojnik, ki je v uvodu poudaril vlogo kmečke žene kot matere in žene, ki drži tri vogale pri hiši in se vse življenje uči iz največje odprte knjige na svetu –

narave. Po maši nas je gospa Frida Mravljak popeljala k pomolu ob Dravi in nam na kratko predstavila zgodovino Vuhreda. Sledila je pogostitev v turističnem domu v Vuhredu, ki je kar pokal po šivih, saj se nas je zbralo okrog sto članic. Članice krajevnega odbora Vuhred so nam v sodelovanju z vrtcem, harmonikarsko šolo Jureta Vučiča in etno skupino Šajke pripravile bogat kulturni program, nam postregle z zelookusnim ričetom in sladkimi dobrotami izpod svojih rok.

V Zagorju ob Savi smo 16. oktobra med desetimi kandidatkami izbrale kmetico leta. Ta naslov si je zaslužila Marija Podobnik, članica društva kmečkih žena Ivanjščice iz Ivančne Gorice. Verjamemo, da se bo v tem letu še posebno trudila, da bo naš stan dostojno zastopala in se pridružila sedanjim desetim promotorkam, ki so jo vzele medse. Kot vidite, nam dela ne zmanjka, tako doma kot izven.

Srečanje kmetic v Vuhredu

Slovo hišnega ljubljénčka

Martina Sušec Valentar, dr. vet. med.

Vsem živim bitjem se enkrat konča zemeljsko poslanstvo, tukaj žal kljub napredni medicini ni izjem. In pride tisto žalostno slovo od naših ljubljénčkov, ki se mu ne moremo izogniti. Zvesti prijatelji, ki nam vrsto let stojijo ob strani, začnejo počasi "ugašati" pred našimi očmi.

Znaki, da je čas za slovo, so lahko neozdravljive bolezni, bolečine, izguba apetita in še drugi. Nekateri mirno zaspijo, drugi žal nimajo te "sreče". Za ljubečega lastnika seveda nikoli ni primeren čas, da se loči od svoje živali, vendar mora ravnati odgovorno in misliti predvsem na dobrobit živali. Nekateri so mnenja, naj narava opravi svoje, drugi izkoristijo postopek evtanazije (umetno uspavanje, usmrnitev, beseda izvira iz grščine in pomeni "dobra smrt"), s katerim se konča trpljenje živali. Za evtanazijo se veterinarji odločijo izključno takrat, ko ni več možnosti zdravljenja in žival trpi, ima poškodbe večje stopnje ali je dosegla tako starost, da ji odpovedujejo osnovne življenjske funkcije. Dovoljeni so le strokovni načini in postopki usmrnitve živali. Postopek je human in neboleč. S sedativom se žival najprej pomiri, nato pa v žilo aplicira sredstvo, ki povzroči takojšnjo mirno smrt. Zadnje slovo od zvestega prijatelja je za vsakega lastnika težko. Zaradi nepoznavanja postopka mnogo lastnikov pri evtanaziji ne želi sodelovati, kar živali povzroči stres. Za žival pa je prisotnost lastnika ob evtanaziji dobra, saj nanjo deluje pomirjujoče in zmanjša njen strah. Komu zaupati, če ne lastniku? Te dni smo se poslovili od našega Tyja. V našem premlevanju, ali je že pravi čas za evtanazijo, je zaprl svoje pasje oči in mirno zaspal.

Mrzel veter veje

Janez Bauer

Mrzel veter veje preko hribov in dolin. Drevje se je otreslo listja, travniki so opusteli in z njiv smo pobrali še zadnje pridelke. Narava se počasi umirja v pričakovanju snežene prevleke, ki bo pokrila hrib in dol. Tudi naše čebelice so si uredile zimovanje v panju, kjer bodo čakale na prve pomladne cvetlice.

V tem času čebelar res nima več pravega dela s čebelami. Čebelnjak smo pospravili in počistili. Sedaj je bolje, da naše ljubljénke pustimo pri miru in jih ne vznemirjamo z ropotanjem. Ob sončnih dnevih opazujemo pročelja panjev, takrat še pohiti kaka čebelica po kapljico vode. Vse se pripravlja in pričakuje mrzle dni. V takih časih je prav, da pogledamo malo na preteklo leto in si naredimo načrte za prihodnje. Pa tudi kakšno čebelarsko knjigo prijeti v roke ni narobe. Vedno se naučimo kaj novega in koristnega. Pa naj bodo moje današnje misli posvečene vsem tistim, ki jih je zamikalo čebelarjenje. Nekoč smo čebelarjenju rekli poezija kmetijstva. S spremembami naravnega okolja, s poslabšanjem in spreminjanjem vremenskih pojavov, s herbicidi in insekticidi pa je od te poezije ostalo bore malo. Kar trd in zahteven je postal ta naš čebelarski kruhek. Da bi lahko uspešno čebelarili, je čedalje bolj potrebno znanje. In še enkrat znanje. Poznavanje življenja čebele je ključnega pomena, da bomo lahko uspešni. Navkljub vsem prizadevanjem in tehnologijam je čebela še vedno divja žival. Ne moremo je udomačiti, ne moremo si je povsem prilagoditi. Lahko ji

samo ponudimo ugodne pogoje, da si bo za svoje domovanje izbrala naše panje in naš čebelnjak in tam tudi ostala. Zato pa moramo poznati njeno življenje, da nam bo napolnila medišča s sladkim medom, ki jim ga bomo lahko odvzeli brez strahu, da bi zaradi tega čebele pomrle od lakote. Od prvih pomladnih dni pa vse do konca jeseni moramo dnevno skrbeti zanje in preverjati njihovo razpoloženje in živahnost. V času največjega čebeljega razvoja, to je spomladi in v začetku poletja, moramo biti vsak dan pri njih. V času točenja sladkega medu je zaposlena vsa družina, tako da je takrat to res pravi družinski praznik.

Torej se mora z nabavo čebel in začetkom čebelarjenja strinjati vsa družina. Zavedati se moramo, da je čebelarjenje veja živinoreje. Za čebele moramo zato skrbeti tako kot za živino v hlevu. Čebelam moramo znati prisluhniti, jih oskrbovati in hraniti. Vse to zahteva celega človeka celo leto. Kdor bi rad imel samo kakšen panj ali dva na svojem vrtu, pa da bi gledal čebelice, kako izletavajo, prinašajo cvetni prah in medičino, tak ne bo imel dolgo čebel. Taki prazni panji postanejo kaj hitro žarišče bolezni. Torej si za dober in uspešen začetek čebelarjenja najprej izberimo dobrega mentorja, nato pa knjigo v roke in naučimo se osnov čebeljega življenja. Nato pa panji, roji, čebelnjak, točilo ... Kar nikdar ni konca. Čebelarjenje je strast in ko te enkrat prevzame, ne popusti. Kot je rekel naš največji čebelar Janko Pislak, ki je svoj čas čebelaril s 3500 čebeljimi družinami: "Dober kmet v nedeljo po maši, ko pride domov, gre najprej v štaló k živini, nato pa v kuhinjo, da vidi, kaj diši. Dober čebelar, ko pride domov, gre najprej k čebelnjaku, nato pa v kuhinjo pogledat v pisker. Kdor pa ne dela tako, nikdar ne bo imel čebel."

Vzgajanje mladih čebelarjev in čebelarjark

Obisk Lions Kluba Slovenj Gradec pri kolegih v Deutschlandsbergu

Hubert Dolinšek

Člani Lions kluba Slovenj Gradec smo na povabilo Lions kluba Deutschlandsberg obiskali graščino, ki leži nad mestom. Pod odličnim strokovnim vodstvom njihove kustosinje smo si ogledali vzorno urejene zbirke, najdene v okolici mesta. Zbirke nakita okrasnih predmetov orodja in orožja imajo postavljene v več nadstropjih gradu. Urejene so po obdobjih in sežejo v čas Kelto in njihove kulture do 4000 let pr. n. št. Nekatere najdbe so edinstvene na svetu. Lions klubu Deutschlandsberg se zahvaljujemo za povabilo in predstavitev zbirk v gradu.

Predsednik LC Deutschlandsberg pri pozdravnem nagovoru

"Zastavonoša slovenskih občin" na FLAKU

Protiletalski top v zasebni zbirki Tonija Štrigla

Marta Krejan

Na meji treh koroških občin, slovenjgraške, ravenske in dravograjske, stoji na hribu tik ob gozdu hiša Tonija in Renate Štrigl. Ni pa to edina zgradba, ki sodi pod naslov Selovec 40b. Najbrž veste, kaj imam v mislih, dvomim namreč, da je na Koroškem veliko ljudi, ki za Štrigla še ne bi slišali, zagotovo pa takih ni med bralci Viharnika. Toni Štrigl je zasebni registrirani zbiratelj vseh vrst uniform, zastav (ima zastave vseh slovenskih občin), značk, orožja, fotografij, knjig ..., ki je pred dobrimi desetimi leti na svoji domačiji postavil zasebni muzej. Gre za neverjetno zbirko več kot 15.000 eksponatov, ki jo je strastni zbiratelj obogatil, verjeli ali ne, s protiletalskim topom.

23. oktobra 2013 so morali promet usmerjati kar gasilci PGD Sele-Vrhe, saj je bila pri Štriglu pomembna slovesnost ob odkritju spominskega obeležja na dogodke iz osamosvojitvene vojne leta 1991 na Koroškem in odhodu zadnjega slovenskega vojaka iz JLA. Predsedstvo Zveze častnikov in veteranov je za najprimernejši prostor za postavitev, čuvanje in vzdrževanje obeležja namreč izbralo ravno Tonijev muzej. S sodelovanjem Vojaškega vojnega muzeja Slovenske vojske, OZŠC in OZ

Slovesnost so popestrili praporščaki, MePZ Ksaver Meško in Bršljanke, namestnik načelnika Vojaškega muzeja Slovenske vojske stotnik mag. Zvezdan Makovič pa je spregovoril o pomenu obeležja.

VVS Dravograd je Štrigl v enem letu na Koroško uspel pripeljati protiletalski top FLAK – M 38, 20 mm, ki je svojo nalogo v času vojne opravljal v Slovenski Bistrici. Slovesnost se je temi primerno začela s prihodom praporščakov vseh treh koroških dolin in z Zdravljico, ki smo jo slišali iz ust pevcev MoPZ Ksaver Meško. Namestnik načelnika Vojaškega muzeja Slovenske vojske stotnik mag. Zvezdan Makovič je spregovoril o pomenu obeležja in ohranjanja spominov na preteklost na sploh, dravograjski podžupan Jože Kladnik pa o pomenu spominov na preteklost za Koroško. Toni Štrigl je obljubil, da bo skrbel za nov pomemben eksponat, ga čuval in

vzdrževal, in se zahvalil vsem, ki so pomagali, da mu je v letu dni vendarle uspelo top parkirati na svojem dvorišču. Za pomoč pri organizaciji slovesnosti se posebej zahvaljuje Slovenski vojski, praporščakom Mežiške, Mislinjske in Dravske doline, gasilcem PGD Sele-Vrhe, vsem govorcem, MePZ Ksaver Meško, Bršljankam, županom in županjama, od katerih je še posebej hvaležen Romani Lesjak, Marijani Cigala, Andreju Času, Dušanu Kreblu in Franju Golobu. Komandirju dravograjskih policistov Bogdanu Brezovniku se Toni zahvaljuje za skrb za varnost, Sandiju Ocepku za fotografije, Mariji pa za odličen pasulj. Ker je šlo za zares velik in pomemben

Anton Štrigl in podžupan občine Dravograd Janez Kladnik sta skupaj prerežala trak.

dogodek, se je pri Štriglu trlo predstavnikov medijev, radijska voditeljica Ariana Rojko pa je program povezovala.

Že res, da je FLAK atrakcija, ki bo zagotovo na Selovec pripeljala veliko ljudi, ne smemo pa zanemariti omenjene neverjetne zbirke 15.000 razstavnih eksponatov, ki pa se še veča. Ravno na

dan prireditve je Toni dobil pilotsko uniformo, med obiskovalci pa se je slišalo, da imajo na marsikaterem podstrešju kak zanimiv predmet, s katerega bi Toni z veseljem obrisal prah. Kaže, da bo treba prostor, kjer ima Štrigl shranjene vse te dragocenosti, razširiti. Toni Štrigl je eden tistih, ki jim nikoli ne zmanjka energije in volje narediti, kar si zadajo. Ni le strasten zbiratelj, ukvarja se

Pilotska uniforma je nova muzejska pridobitev.

Toni: "Pa ga imamo!"

tudi z izdelavo raznih žganih pijač in likerjev, precej polic pa ima naloženih še z domačimi mazili, čaji, tinkturami in začimbami. Toda to še zdaleč ni vse ... Le obiščite ga!

Našo vojaško ladjo Triglav so si ogledali častniki in veterani

Mag. Jože Marhl

V okviru letnega programa strokovnega izobraževanja in sodelovanja so se častniki iz občin Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju in Vuzenica ter člani Združenja veteranov vojne za Slovenijo zgornje Dravske doline v oktobru srečali s častniki in veterani v Kopru.

Tu jih je sprejel predsednik Združenja veteranov vojne za Slovenijo za Istro Vlado Ličen. V Luki Koper so si častniki in veterani ter njihovi družinski člani z zanimanjem ogledali našo vojaško ladjo Triglav, ogled je vodil višji vodnik Bogdan Žvanut. Ladja je večnamenska, njene naloge so med drugim kontrola in reševanje na morju ter aktivnosti ob ekoloških nesrečah.

Skupina udeležencev ekskurzije na vojaški ladji Triglav.

Po strokovnem ogledu ladje so se udeleženci ekskurzije, bilo jih je 76, vkrkali na barko in se v mirnem in sončnem vremenu popeljali ob naši obali vse do hrvaške meje. Med križarjenjem so se izkrcali v Piranu, kjer so si ogledali bogato kulturno dediščino tega mesta. Seveda ni šlo brez morskih dobrot, s

katerimi so jim postregli na barki med plovbo. Polni lepih vtisov in doživetij so izrekli številne pohvale za organizacijo in vsebino ekskurzije ter se z novimi znanji in vedenji v večernih urah odpravili proti domu, na Trojanah pa dnevu s krofi dali piko na i.

Defibrator na Uršlji gori

Mirko Tovšak

God svete Uršule je za prenekatero romarje in planince pomemben dogodek, ki ga ne kaže izpustiti. Tako je bilo tudi letos, saj se je 21. oktobra na Uršlji gori zbrala zares velika množica pohodnikov, ki so se namenili prisostvovati slovesnosti praznovanja goda sv. Uršule v najvišje ležeči cerkvi na Slovenskem.

Letos je to praznovanje imelo še

Pohodniki so v lepem sončnem vremenu uživali pred planinskim domom.

Gorski reševalci so nazorno prikazali uporabo defibrilatorja.

poseben prizvok. Svojemu namenu so na planinski koči, ki je v neposredni bližini cerkve, predali v uporabo novi defibrilator (aparat za reševanje bolnikov z zastojem srca). Pred planinsko kočjo je bila še pred mašo slovesnost. Koronarni klub Mežiške doline z Andrejo Voler na čelu, sicer zdravnico GRS, je nazorno prikazal, kako je treba postopati in uporabiti to aparaturo za oživljanje bolnika, ki mu je zastalo srce. To je že 61 nameščen AED na Koroškem, sredstva za njegovo nabavo pa so prispevali: več kot polovico denarja PD Prevalje, ki je tudi oskrbnik kočje na Uršlji gori, že omenjena Andreja Voler, občine Ravne, Črna in

Prevalje in še nekateri posamezniki in gospodarske družbe. Naj omenimo, da je svoj delež prispevalo tudi Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec. Ob predaji defibrilatorja je bila tudi demonstracija uporabe AED ter nazorno prikazan postopek oživljanja bolnika ob nenadnem srčnem zastoj. Tako so se lahko številni pohodniki tudi na najbolj neposreden način seznanili s tem, kako postopati v takšnih primerih. Praznovanje godu svete Uršule se je nadaljevalo še s slovesno mašo, ki jo sta jo tokrat družno darovala župnik iz Slovenj Gradca in župnik iz fare Črna, saj cerkev leži na območju te občine.

Društvo upokojencev Stari trg v zdraviliških kopališčih

Toni Štrigl

Društvo upokojencev Stari trg pri Slovenj Gradcu je zelo aktivno in nas člane večkrat odpelje na kopanje v slovenska zdravilišča. Letošnje poletje smo bili dvakrat. V Topolšici smo se kopali 30. julija, drugič pa smo se odpravili v Banovce, in sicer 26. septembra. Po končanem kopanju in kosilu v Banovcih smo se odpravili še v vinsko klet v Podgorce na krajšo degustacijo vin. Vedno je zelo veselo in skupinske slike nas še dolgo spominjajo na lepe skupaj preživete urice, ki vse prehitro minejo.

Najprej smo šli v Topolšico ...

... potem pa še v Banovce

V neznano

Martina Cigler

Foto: Ludvik Pušnik

Krasno jutro se je naredilo tistega septembrskega četrтка, ko smo se ob sedmih zjutraj zbrali pri Občini Dravograd prijateljki Jožice Heber, ki nas je povabila na izlet, na prijateljsko potepanje po delu Gorenjske in po severni Primorski.

Pot nas je vodila čez Gornji Grad, kjer so nas pozdravile gore, ter naprej čez Črničev, čez katerega smo prispeli v Kamnik. V Kranju smo pobrali še Anico, sestro gospe Jožice in že smo hiteli mimo Jesenic proti Kranjski Gori, kjer smo zavili na cesto za prelaz Vršič. Iz megle nas je pozdravil od sonca ožarjeni Triglav. Na poti čez Vršič smo se ustavili najprej pri Ruski kapelici, ki je hkrati grobnica številnim ruskim ujetnikom, ki jih je pri delu zasul plaz, v bližini pa so tudi ostanki taborišča. Ko smo si vse ogledali in pretegnili noge, smo nadaljevali do Erjavčeve kočice na Vršiču. Spet nas je presenetila megla in tako prvi hip nismo uspeli zagledati legendarne Ajdovske deklice. Po malici in okusnem planinskem čaju se je zunaj megla dvignila in pokazali so se vršaci okoli kočice; prelep pogled na Špik, na Razor in na ostale planine. Seveda pa me je navdušil kamniti obraz Ajdovske deklice, ki objokuje svojega tragično preminulega ljubega.

Ustavili smo se pri Ruski kapelici pod Vršičem.

Poslovili smo se in se začeli spuščati proti Bohinju in Tolminu. Vmes smo imeli prelep pogled na vrhove. Ustavili smo se pri izviru Soče, ki je čista in hladna kot samo osrčje gore bučala v dolino. Pogled na njene kristalno čiste smaragdne tolmune nas je čisto prevzel. Pot nas je nesla naprej proti Kobaridu, kjer smo se ustavili pri kipu pesnika Simona Gregorčiča ter nato nadaljevali z ogledom slapa Kozjaka, ki je zares veličasten.

Ker nas je bilo nekaj pesniških duš, smo šli še na Vrsno, v rojstno vas Simona Gregorčiča na ogled njegove rojstne hiše. Njegov pranečak nam je z veseljem razkazal notranjost hiše in povedal marsikaj zanimivega o pesniku. Hiša je zelo lepo obnovljena, vzdrževana, poleg nje pa je Gregorčičev hram, namenjen žejnim popotnikom. Poiskali smo še cerkev sv. Lovrenca, na katere

pokopališču pesnik počiva, in tam prižgali svečo.

Čez Italijo smo se vrnili nazaj v Kranjsko Goro in Kranj, kjer smo se poslovili od prijazne gospe Anice, ter po avtocesti nadaljevali pot proti Koroški. Izlet mi je pustil polno vtisov, zato se dragi Jožici iz srca zahvaljujem za povabilo.

Med nami je bilo kar nekaj ljubiteljev poezije Simona Gregorčiča.

Srečanje skupin za samopomoč starejših ljudi

Medgeneracijsko društvo Lučka

Ivan Rus

Že nekaj dni pred srečanjem sem se veselil, da bom srečal tiste, s katerimi sem bil na taboru Topla 2013. Tiste vesele nasmejane obraze ... Srečanje je bilo v torek, 22. oktobra 2013 v OŠ Prežihov Voranc na Ravnah.

Povabila nas je predsednica MD Lučka Pera Jamnik Kobolt s sodelovanjem članic skupin Solzice, Klaste, Neža in voditeljice Mojca, Jelka in Dorica. Župan Raven na Koroškem mag. Rožen je bil preveč zaposlen, zato ga je nadomestil podžupan Škafer, ki nam je zaželel lepo druženje. Malo je treba za dober in lep

Jesen je čas, ko zemlja obrodi!
Jesen je čas, ko listje rumeni!
Jesen je čas, ko srečamo se mi!

dan. Program so obogatili pevci vokalne skupine Mlada srca – sožitje. Vodita jo Rezika Petek in Jožica Pušnik. Vokalno skupino je na klaviaturi spremljal Damir Juvan. Zapeli so tri pesmi: Po dekle, koroško "himno" Toni 'ma pa lepo kapo in Bele planike. Vsi skupaj pa smo zapeli V dolini tihi.

Na sporedu je še bil film Topla 2013, delo snemalke Ivice Skitek, montažerjev Izidorja in Petre Jamnik ter Mojce Prašnički, ki je prispevala besedilo. Vsak udeleženec je dobil glasilo Odsevi, Topla 2013. Zapisati moram, da so se mize kar šibile od dobrot. Seveda smo jih prinesli udeleženci sami. Tudi topel obrok je bil, pripravile so ga kuharice osnovne šole. Zelo okusno je bilo. Srečno in uspešno članicam in članom, voditeljicam SSLS, z veliko zdravja in dobre volje v nove dni, v nova leta, nova srečanja in druženja!

Tetka jesen na biciklu

Tudi jesen je postala moderna, saj se je letos v našo deželo pripeljala kar s kolesom. Je pa pohitela, kot da bi nas rada čim prej presenetila s svojo polno malho dobrot, ki so zorele celo leto, in poskrbela za zimo, ki se nam bliža. Tetko jesen na kolesu smo srečali v Moravskih Toplicah.

Franc Areh

Pri Štriglu, o katerem je v tej številki že kar nekaj napisanega, je resnično kaj videti. Tudi narava skrbi za to.

Foto: Toni Štrigl

Alojz Linasi ob svoji novi pridobitvi, lepo izdelanem mlinu, dodelanem do zadnje podrobnosti. Poseben pomen ima tudi zato, ker doma sejejo žita.

Vančy

Veterani na Gorenjskem

Franc Areh

Vojni veterani Policijskega veteranskega društva Sever za Koroško smo se v oktobru podali na Gorenjsko. V lepem jesenskem dnevu smo šli s Koroške preko Trojan v Žiri. Od Vrhnike naprej smo po ozki in dokaj strmi cesti prispeli na cilj. V samem kraju smo si ogledali tovarno obutve Alpina, ki je znana po vsem svetu.

Predstavitve tovarne je bila zelo zanimiva, pa tudi v njihovi prodajalni se je dalo kaj kupiti precej poceni. Po dobrem kosilu v gostilni pri županu smo se preko Škofje Loke srečno vrnili na Koroško. Vodič Željko nam je med vožnjo povedal marsikaj zanimivega o krajih, skozi katere smo se vozili.

Veterani pred tovarno

Lubenice

Mateja Uršnik

Bilo je nekje maja, ko je Robi prinesel domov tri sadike lubenic. "Jih bomo posadili, da bomo imeli domače!" je bila njegova izjava. Seveda sem ga takoj napadla, da to pa že ne bo zraslo, ker je splošno znano, da lubenice v naših krajih pač ne uspevajo in samo prostor bodo zasedale, ker bo to velika *havda* in nič drugega!

Pa je vztrajal, da naj jih posadim, da bo potem on to zalival vsak dan. Zaradi ljubelega miru smo se potem doma skupaj odločili, da jih posadimo na gnojišče, ki poleti miruje, ker so konji na paši vse do poznojesenske zmrzali, in na njem ne bodo nikomur v napoto. Nasula sem nekaj zemlje in lubenice posadila ob skrbnem nadzoru njihovega oskrbnika. Čez nekaj časa sva se pogovarjali s sosedo, ki mi je povedala, da so jih posadili tudi pri njih. Še vedno nisem verjela v te lubenice, pa sem si rekla, naj bo, pustimo se presenetiti. Robi je

Robi je nasajeno vestno zalival vsako jutro in vsak večer. Rastlo je, vendar počasi. Tudi pri sosedu, čeprav so menda manj zalivali. Minilo je nekaj mesecev in čisto sem pozabila na te lubenice, še pogledat nisem šla, kaj se dogaja s tisto *havdo* na gnojišču. Ampak prišel je september in z njim pridelek lubenic! Pri nas jih je uspelo pet in vse so imele čez 5 kilogramov, najtežja kar 7,8. Tudi pri sosedu so jih pridelali pet podobne teže, in to iz ene sadike. Verjemite, vse so bile veliko bolj sladke kot tiste iz trgovine. Še jih bomo posadili!

Anja in Matevž s svojo lubenico

Tradicionalno srečanje nekdanjih gimnazijcev

Mag. Jože Marhl

Že več let se vsako leto srečujejo nekdanji dijaki in dijakinje s Koroške, ki so leta 1959 končali takratno Nižjo gimnazijo v Rušah. Tokrat so se zbrali v Dravogradu, od koder jih je pot vodila na Ojstrico nad Dravogradom. Tu so si ogledali naravno in kulturno dediščino tega predela Kozjaka. Sledil je prijeten klepet ob kulinarčnih dobrotah.

Udeleženci srečanja na Ojstrici

Simbioz@ - mladi starejše učijo računalništva

Mag. Jože Marhl

Pri prostovoljnem projektu Simbioz@ je letos sodelovalo več kot 3500 prostovoljcev, ki so na 326 lokacijah po vsej Sloveniji pomagali več kot 4800 tečajnikom.

Delavnica je potekala tudi v Knjižnici Podvelka, njena vsebina pa so bili

moduli: Računalnik, moj prijatelj, Klik v svet, Brez elektronske pošte ne gre, Povežimo se in Mobilna telefonija. Delavnico je vodila Uljana Brunšek s pomočjo Mateje Rihter in Marije Marksel. Vse so prepričane, da so vzbudile in okrepile samozavest starejših, ki so se udeležili seminarja, in jih motivirale za nadaljnje učenje in uporabo računalnika. Spomnimo se besed Hennryja Forda, ki je dejal: "Vsak, ki preneha z učenjem, je star, pa naj mu bo dvajset ali osemdeset let. Vsak, ki nadaljuje z učenjem, ostane mlad. Najpomembnejša stvar v življenju je, da ohranite svoj um mlad."

Skupina tečajnikov z mentoricami v Podvelki

Drobtinica k drobtinici – pogača

Mag. Jože Marhl

Krajevna organizacija RK Brezno, ki jo vodi Jožica Vrenčur, je tudi letos v okviru svetovnega dneva hrane v Podvelki pripravila že tradicionalno humanitarno akcijo Drobtinica.

Na njej so ponujali kruh in ostale pekarske izdelke, ki jih je podarila Pekarna Radlje ob Dravi. Sladke dobrote so pripravile članice KO RK Brezno in članice Društva podeželskih žena Brezno-Podvelka. Skupaj so s prostovoljnimi prispevki za ponujene pekarske izdelke in domače pecivo ter z donacijo

Stojnica KO RK Brezno v Podvelki

Avtomarketa Rebernik Brezno in Marketa Hribček Podvelka zbrali 641 evrov. Izročili so jih OŠ Brezno-Podvelka. Po besedah ravnateljice Irene Jelenko bodo zbrani

denar namenili za prehrano učencev iz socialno ogroženih družin. Hvala vsem, ki so sodelovali pri tej človekoljubni dejavnosti!

Na Poljani so spet prepevali ljudske pesmi

Ida Robnik

V okviru prevaljskih Jesenskih srečanj je bilo v kozolcu na Poljani pri Prevaljah 10. septembra letos že dvanajsto "Srečanje v ljudski glasbi, plesu, pesmi in besedi". Organizatorji so bili tudi letos Javni sklad RS za

kulturne dejavnosti, Območna izpostava Ravne, vokalna skupina Rute in Turistično društvo Poljana. Nastopilo je šest malih vokalnih skupin, Kulturno društvo literatov Mežiške doline, dva plesna para KUD Gozdar Črna ter kantavtor Rajko Stropnik. Vezno besedo je suvereno in duhovito peljal Edi Osojnik, vezna "nota" med izvajalci pa je bila ena pesem s pivsko vsebino. Naša narodna zakladnica takih ohranja kar precej, zato izbira ni bila težka. Struktura letošnjih skupin je bila posrečeno izbrana in pestra. Nekatere so izvajale pesmi na način, kot so jih peli naši predniki po posameznih območjih

Družina Miklavž

naše dežele, nekatere so izvajanje popestrile z instrumenti, ritmom, s sodelovanjem plesnih parov, ubrano so zazvene dalmatinske ljudske, ki jih je izvajala Klapa Šentilj, razigrano in sodobno so zvene ljudske v pop izvedbi zbora Vi Solis in na koncu še venček ljudskih v izvedbi Rajka Stropnika in Ivana Penca ter avtorska Rajka Stropnika, že skoraj ponarodela Anzej. Literati KD Mežiške doline so predstavili svoja literarna dela, pesmi in aforizme. Izvajalcem so izvirne jesenske šopke pripravile članice sekcije za zdravilne rastline KD Poljana Povožek.

Ljudske pevke KD Kapla na Kozjaku

Prikaz mednarodnih noš in oblačilne dediščine v Kamniku

Marijan Križaj

Dnevi narodnih noš in oblačilne dediščine ne govorijo le o oblačenju, temveč tudi o tem, da je mik in bogastvo prav v različnosti med nami. Seveda je to različnost treba razumeti in spoštovati.

Prav tako se je vredno pokloniti tistim zanesenjakom, ki so s prenašanjem tradicije iz roda v rod poskrbeli za to, da so generacije Slovencev z veseljem in ponosom segale po različnih oblačilih. To bogastvo kulturne tradicije naj se še dolgo ohranja in prenaša na mladi rod. Folklorna skupina Majsterski iz Male Mislinje se trudi, da bi plesalke in plesalci, odeti v oblačila, kakršna so si nekdanj nadeli naši dedje in babice, pridobili čim

Folklorna skupina Majsterski v Kamniku

več simpatizerjev. Pa tudi kakšen mladi par, ki bi se z njimi zavrtel na številnih predstavah. Zato se je Folklorna skupina Majsterski letos že tretjič udeležila prireditve, posvečene narodnim nošam, v Kamniku. Na 43. srečanju narodnih noš in prikazu oblačilne dediščine se je 8. septembra letos vrtelo kar osemindeset skupin in društev. Prav naši plesalci, odeti v nošo Občine

Mislinja in nošo regije Mislinjske doline iz 19. stoletja, pa so poželi aplavze številnih gledalcev. Tretjo nedeljo v istem mesecu so se plesni pari iz Male Mislinje zavrteli še na predstavitvi ukrajinske kulture na Slovenskem, ki je bila v Žalcu. Tudi tam se je zbralo precej skupin, slovenske barve pa so predstavljali prav dekleta in fantje folklorne skupine Majsterski.

Za sosednjimi vrati

"Moja najboljša prijateljica je psička"

Rok Ravbar in Miša

Martina Cigler

Foto: Marta Krejan

Že pred kakšnima dvema letoma mi je v Slovenj Gradcu padel v oči fant na vozičku v družbi črnega psa, vendar nisva navezala stika. Veliko sem razmišljala o njem, kako živi, kaj dela in kakšne ima cilje. Letos pa je naneslo, da sva se spoznala in ganila me je njegova življenjska zgodba, saj je imel v svojem življenju kar nekaj hudih preizkušenj, ki so ga zaznamovale. Ima cerebralno paralizo in epilepsijo, a kot da to ni dovolj, so ga zaznamovali tudi odnosi z ljudmi. Pa sem se odločila, da Roka obiščem in vam ga predstavim, saj je lahko marsikomu, ki je zdrav in obupava, Rok zares lahko zgled.

Rok, kdaj si rojen in kako si preživel mladost?

Rodil sem se 25. decembra 1976 v Slovenj Gradcu mami Jolandi, ki je žal že pokojna. Zaradi cerebralne paralize sem že kot štiriletni deček moral od doma. Najprej sem prebival v Stari Gori pri Novi Gorici, kjer sem bil v mali šoli. Osnovno šolo sem obiskoval v Vipavi, potem pa sem osem let živel v Piranu. Tamkajšnji župnik me je namreč "posvojil" in mi dal priimek Ravbar. Kasneje sem se vrnil na Koroško, kjer sem nekaj časa prebival v Centru Sonček v Dravogradu.

Vedno si imel željo po osamosvojitvi, kakšna je bila tvoja pot do nje?

Pri moji želji po osamosvojitvi me je najbolj spodbujala mama Jolanda, ki mi je bila blizu in v oporo, podprla je vsako mojo idejo in me spodbujala, spodbujala pa so me tudi redki ljudje, ki jim zaupam. Eden takih je Jože Aberšek - Abo, ki mi je ponudil streho nad glavo.

Tvoj cilj je bil biti na svojem in to ti je tudi uspelo.

Tako je, že od mladosti sem si želel svoje stanovanje in ga po vseh teh letih tudi dobil, tako da se mi je izpolnila želja. Hvaležen sem vsem, ki so mi pomagali pri tem.

Z Martino sta postala dobra prijatelja.

Od Jožeta si dobil zvesto prijateljico, ki te spremlja že 5 let – psičko Mišo. Kakšna je zgodba vajinega prijateljstva?

Da, Miša je bila najprej v lasti Jožeta Aberška, ki je na svoji kmetiji imel njo in njenega mladiča Kana. Bila je čisto podivjana oz. neuka in nevzgojena, kot so bili včasih psi na kmetijah ali so še danes, če se ljudje z njimi premalo ukvarjajo. Ko sem živel pri Jožetu, se je Miša počasi navezala name mi začela slediti in me ubogati, prevzgojil sem jo tako, da večina misli, da je Miša dresiran pes. Ko sem se preselil na svoje, sem s sabo vzel tudi njo. Tako sva povezana, kot da bi v njej bilo moje srce in v meni njeno, pozna vsako mojo željo in pomaga mi tudi pri napadih epilepsije, ker jih ona začuti prej kot jaz, tako da se nanje lahko pripravim.

Med ljudi zaradi slabih izkušenj ne hodiš veliko, zase praviš, da si samotar ...

Že v ranem otroštvu sem živel vedno obkrožen z množico ljudi in tako sem raje iskal samoto, opora v življenju so mi Bog, Jezus in živali. Zgled – kot simbol samotarja – mi je volk. Čeprav imam tudi trenutke, ko grem rad med ljudi. Vendar resnično zaupam le malemu krogu prijateljev, to so Jože, Praper in družina Štekl. Seveda pa sem iskreno hvaležen ljudem, ki mi pomagajo v stanovanju in tudi sicer. Enkrat tedensko na primer pride gospa, ki po stanovanju počisti, česar sam ne morem.

Rok, kaj rad počneš, kadar nisi z Mišo na sprehodu?

Miša je moj razlog, da sploh grem iz stanovanja, ko pa sem doma, rad kaj skuham, perem, pometem, brskam po medmrežju, gledam televizijo, poslušam glasbo, ob večerih pa me večkrat obišče Jože, mi kaj pomaga in skupaj igrava šah.

Šah je ena od mojih strasti.

Vem, da si tudi talentiran. Razvijaš svoje talente?

Vedno sem rad pisal pesmi, sploh preden sem se preselil, nekatere so tudi uglasbene. Izdal sem že devet brošur s pesmimi, ki govorijo predvsem o prijateljstvu in moji mami. Rad tudi rišem.

Vidi se, da mamo zelo pogrešaš. Tudi ona je veliko slikala, kot vidim? (na stenah je veliko njenih slik)

Da, mama je zelo lepo risala, imam veliko njenih slik, ki me spominjajo na njeno srčnost in dobroto. Vem, da je blizu mene, čeprav praznine ob njeni izgubi ne morem zapolniti. Pogrešam jo vsak dan, ne le ob 1. novembru. Bila mi je svetovalka, opora in prijateljica, sedaj, ko je ni, se z vsem spoprijemam sam.

Je kaj, kar bi rad sporočil bralkam in bralcem Viharnika?

Naj bodo hvaležni za vse lepo, kar jim je dano in kar imajo. Naj bodo dobri in naj delajo dobro. Življenje je prekratko, da bi ga zapravljali za prepire in slabe stvari. Sam sem zelo hvaležen, da sem imel ob sebi ljudi, ki so mi pomagali na poti k sanjam, to je lastnemu stanovanju in samostojnem življenju. Srečen sem, ker lahko živim sam. Hvaležen sem tudi prijatelju Jožetu, da sem smel živeti pri njem, in za Mišo, ki mi življenje dela tako lepo.

Pozitivnemu, čustvenemu in pogumnemu fantu želim, da bi bil v svojem lepo urejenem stanovanju srečen z Mišo in s prijatelj! Vesela sem, da je za prijateljico sprejel tudi mene.

Rok in Miša. Rok ima v naročju portret svoje mame, ki ga je naslikal njegov prijatelj Aba.

kratkoblačniki

Veselo bučarsko in čarovniško dogajanje v Vuzenici

Anja Vajde, TIC Vuzenica

Foto: Ivo Brodar

Halloween – tuje ime, ki se je dobro prijelo tudi v Sloveniji in so ga otroci kar nekako sprejeli za svojega, je veliko dobre volje in veselo rajanje prineslo tudi v domače loge. Letos smo namreč v okviru TIC-a Vuzenica, že drugič zapored, priredili otroško bučarsko in čarovniško zabavo.

Potekala je v soboto, 26. oktobra 2013, v Vuzenici. Letošnja prireditev je bila zasnovana podobno kot lanska, le da smo jo še nekoliko nadgradili in vsebinsko dopolnili.

V večnamenski dvorani so otroci skupaj z animatorkami TIC-a in starši ustvarjali na ustvarjalnih delavnicah. Tokrat smo izdelovali duhce, pajke, škatlice, barvali pobarvanke, si poslikali obraz, pokušali čarovniški zvarek in seveda izrezovali buče. Bilo se je vredno potruditi, saj so bile prve tri – najbolj izvirno izrezane – tudi nagrajene. Prav tako je nagrada pripadla najlepši mali čarovnici. Nagrade sta ponovno prispevali Mehiška restavracija Saloon in Grafika BL3K. Prav vsi otroci, ki so se udeležili delavnic, so bili deležni tudi brezplačne merice kostanja. Za okusen pečen kostanj je poskrbela ekipa MKC-ja Vuzenica. Otroci so veselo ustvarjali, plesali ter se rekreirali z animacijsko skupino Vilina – zabavala sta nas buček Aljoša in bučkica Simona, ki sta poskrbela, da so se naši malčki zabavali najprej v dvorani, nato pa smo se vsi skupaj podali proti bližnjemu parku, kjer smo se pomerili in vlečenju vrvi in drugih športnih aktivnostih. Otrokom so se posebej zaiskrile oči, ko smo jih razvajali s sladkim čarovniškim presenečenjem, in sicer z mafini vseh okusov in oblik. Pokušali smo pajkove mreže, duhce, *drakule* in še in še. Dišalo je po bananah, lešnikih, čokoladi ... Prave sladke pregrehe torej, tako za oko kot za okus. Vse te dobrote so nastale pod spretnimi rokami naše prijazne čarovnice

"Ta male" čarovnice

"Potem dodam še žabjo sapo in ščepec posušenih skandinavskih marjetic ..."

Barbare in njene asistentke čarovnice Nine.

Pohvalo si zagotovo zaslužijo vse naše prijazne čarovnice animatorke: Barbara, Aleksandra, Sara, Nina, Natalija in Milena, ki so se potrudile tudi pri spreminjanju dvorane v strašljivo prizorišče, pripravile delavnice in opravile še kup nevidnih malenkosti.

Posebna zahvala gre vsem tistim, ki ste nam tudi letos donirali bučke in buče, da smo lahko ustvarjali: Anici Jamnik, Tilki Bricman in Tatjani s kmetije Ergat. Razveselili smo se tudi obiska našega župana, Franja Goloba, ki je zatrdil, da se prav nič ne boji naših čarovnic. Vrhunec popoldansko-večernega dogajanja je bil zagotovo zažig čarovnice na grmadi, ki je bil letošnja novost vuzeniškega dogajanja. Prava paša za oči pa je bil tudi mini ognjeni žonglerski šov dveh žonglerk domačink, ki sta dokazali, da sta umetnici v pravem pomenu besede. Hvala prav vsem, ki ste tudi tokrat ustvarjali in se zabavali z nami. Vaš obisk je zagotovo največja nagrada za naš trud in delo. Veliko norčavih, pozitivno igrivih dogodivščin vam želimo skozi celo leto, prihodnje se pa spet snidemo na že tretji čarovniški Halloween zabavi v Vuzenici. Na svidenje do takrat!

"Ta velike" čarovnice

Dežela škratov 2013

Mateja Uršnik

Zadnji konec tedna v septembru in prvi v oktobru se je na Gmajni pri Slovenj Gradcu zopet prebudila prireditev Dežela škratov. Letos ji vreme ni bilo najbolj naklonjeno, ampak kljub temu so na

Coprnica Zofka v prijetni družbi

Mini škrtja vas

Zagmajškovem vrhu zrastle hišice, ki so jih zgradile skupine otrok in odraslih.

Malo dežja in mraza jih ni prav nič oviralo. Ob sveže stisnjem jabolčnem soku in pečenemu krompirčku na palčki (svedrčki), ki je bil letos novost škratove kuhinje, jim je gradnja šla hitro od rok. Kot vsako leto so v škratovem gozdu tudi letos postavili na ogled nekaj novega: mini škrtjo vasico, ki je res domiselno postavljena in kar nekaj časa ti vzame, da

si ogledaš vse mini podrobnosti. Zaradi dveh koncev tedna s slabim vremenom so se organizatorji odločili, da nas povabijo na Gmajno še v nedeljo, 13. oktobra. Takrat pa sonca ni manjkalo in tudi škratov vlak je ves dan neumorno prevažal male obiskovalce povprek po škratovi deželi. Kot vsako leto smo se tudi tokrat imeli čudovito in komaj čakamo naslednje jeseni, ko se zopet vidimo.

"Na Krasu res krasno"

Mirko Tovšak

Že lani so se planinci iz Slovenj Gradca odzvali vabilu zamejskega kulturnega društva Vigred in se udeležili njihovega vsakoletnega pohoda iz Tubelj pri Komnu do Praprota v Italiji. Letos so ta pohod ponovili v nedeljo, 13. oktobra, v lepem sončnem

vremenu ob zares lepi udeležbi pohodnikov, saj se je z avtobusom iz Slovenj Gradca na pot odpravilo kar 44 planincev in drugih ljubiteljev rekreacije.

Ni lepšega uvoda v kratek opis pohoda kot prebrana pesem Miroslava Košute, po katerem je pohod dobil ime. Začenja pa se takole: "Na Krasu je krasno – nikdar ni prekasno: vse zmeraj o pravem času, na Krasu ..." Na zbirališču v vasi Tublje se je zbrala kar lepa množica pohodnikov iz vse Slovenije. Po uvodnem delu so se nato podali na ne preveč zahtevno peturno pot po kraški pokrajini, ki je še posebej mikavna ravno v jesenskem času, ko pordečijo listi vinske trte v vinogradih in ko po travnikih in gorskih planotah pordeči kraški ruj. Pot se začne po trasi opuščene železniške proge po kraškem gozdu s podrastjem in kraško trdoživno travo. Med potjo so lahko pohodniki občudovali rastišča z dišečimi ciklamami, se posladkali s svežimi brinovimi jagodami, občudovali

zanimivo rastlino ametistasto, ki je podobna gorski sestri iz Breginjskega kota in doline Soče, in na sploh uživali v prečudoviti kraški naravi. Zanimive so tudi kraške vasi, kjer so pohodnike domačini pogostili z domačimi dobrotami in avtohtonimi vrstami vina. Pot pelje po robu slovensko-italijanske meje. Ko jo končno prestopimo, se podamo na italijanski strani do Praprotna, kjer je zaključek poti, pohod pa se konča s tradicionalnim kraškim Oktoberfeštom, na katerem se Slovenci iz zamejske Italije vedno izkažejo z zanimivim kulturnim programom. Slovenjgraška skupina je na zaključku dobila tudi posebno priznanje kot najštevilčnejša organizirana skupina na tem pohodu.

Letošnji izlet v kraško pokrajino so vodili planinski vodniki Danilo Goljat, Jože Senica in Marjeta Skorja, ki so poskrbeli za res čudovit nedeljski dan. Na Krasu je res krasno. Pravijo, da ko žarijo barve ruja in brinovih jagod, se prebudi tudi kamen.

Zato, zatrjujejo slovenjgraški planinci, se bomo še vrnili med te jesenske barve, med vesele Kraševce in si tako ustvarili svoj nepozabni dan v naravi. Ne smemo

pa pozabiti, da s številno udeležbo planincev iz drugih območij Slovenije podpiramo tudi narodno zavest vseh Slovencev, ki živijo na zahodnem

obrobju naše države in so velikokrat tudi izpostavljeni pritiskom raznarodovanja iz sosednje Italije.

Celotna skupina pohodnikov iz Slovenj Gradca

Blagoslov nove pridobitve

Pomožni športni objekt Kapla ob igrišču

Mateja Rihter

Prvo soboto v oktobru smo na Kapli blagoslovili in svojemu namenu predali nov objekt. Investicijo "Pomožni športni objekt Kapla ob igrišču" je sofinanciral Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: **Evropa investira v podeželje.** Občina Podvelka je sredstva pridobila na razpisu Lokalne akcijske skupine Mislinjske in Dravske doline, Zadruga za razvoj podeželja, z. b. o., LAS MDD za

Pomožni športni objekt ob igrišču v Kapli

ureditev vaških jeder. V prvi vrsti bo hišica namenjena športnim prireditvam, prav tako pa bodo v njej dobrodošla vsa društva s Kaple. Na uradnem odprtju sta vse goste pozdravila župan Občine Podvelka Anton Kovše in predsednik VS

Kapla in ŠD Kapla Miran Pušnik. Hišico je blagoslovil domači župnik Jože Motaln. Za majhne kraje je aktivno povezovanje še posebej pomembno – veseli smo, ker bo k temu prispeval tudi nov objekt.

Franc Karničnik praznoval 80 let

Vančy

Ob zaključku asfaltne ceste na Dobravi nad Dravogradom malo nad cesto proti Črneški gori stoji lep domek, ki sta si ga zgradila Franc Karničnik in njegova žena. Nič posebnega, bi dejali, pa je, saj je Franc ravno letos na jesen dopolnil 80 let. Vso svojo delovno dobo je delal na Žagi v Otiškem Vrhu. Kljub skromni plači si je postavil lep dom nad Dobravo. Poleg svojega dela na žagi je še rad priskočil na pomoč sosedom, in to v gozdu, kjer je najraje delal, pa na travnikih in polju. Še posebej v veliko veselje pa mu je bilo izdelovati razna lesena kmečka orodja. Možakar je kljub že svojim osmim križem še vedno čil in aktiven. Ko sva se s prijateljem namenila po poti proti

Še vedno aktiven 80-letnik

Črneški gori, sva ga srečala ravno po naključju. Bilo je še dopoldne, ko nama je z lopato na rami prišel naproti, že vračajoč se proti domu.

"Ja, sem malo šel dol po makadamski cesti, dol proti Črnečam, da sem malo popravil dražnike, kar je zdaj po dežju še posebej nujno. Čeprav zdaj že to pešpot malo kdo uporablja, morda le še kaki pohodniki, je prav priročna za pot v dolino in je *fajn*, če je lepo vzdrževana!" nama je smeje rekel možakar.

Pa sem se zamislil: Glej, malo je še takih, ki bi znali doma napraviti razna kmečka orodja, in tudi malo takih, ki jim ni vseeno, če jim dež poškoduje pot. Napravila sva še nekaj posnetkov pred njegovo hišo in mu zaželela še veliko zdravih let.

Nato pa sva jo mahnila naprej proti Črneški gori gor proti Kuriču, da poslikava novi lepi mlin, ki so ga ravno pred kratkim nabavili. A o mlinih mogoče prihodnjič, tudi o takih, ki njih kolesje še vedno poganja voda iz potoka.

Merilec za en dan

Marjan Čuješ

V letu, ko je orkanski veter pustošil v gozdovih okrog Olševe, je bilo za gozdarje na gozdarskem obratu v Črni veliko dela. Najprej je bilo treba zgraditi kamionsko cesto na Olševo in traktorske vlake na opustošenem področju, nato pa poskrbeti za ljudi, ki so odpravljali nastalo škodo. Pomagat so prišli delavci z ostalih gozdarskih obratov, pa tudi precej novih zaposlitev je bilo treba, da v podrtem lesu ne bi nastajala prevelika škoda. V ta namen smo pridobili precej nove mehanizacije za spravilo lesa do ceste in naprej do potrošnikov. Šoferji smo bili najbolj veseli novih MAN-ov, čeprav so bili opremljeni le z vravnimi dvigali.

Ampak to so bili časi, ko smo delavci še z veseljem hodili v službe in se konec leta še posebej trudili za doseganje plana, ki ga zaradi obilice snega nikoli ni bilo lahko doseči. V Črni se je šoferjem v jutranjih urah rad pridružil takratni šef obrata Milan Čurin, nas spodbujal in s svojimi sodelavci pomagal odpravljati težave na terenu. To smo vsi delavci pri transportu lesa zelo cenili. Ob nepozabnih zaključkih leta pa nas v Črni nikoli niso pozabili povabiti medse, čeprav nismo bili zaposleni na njihovem obratu.

Druga serija novih vozil MAN, 1974

Na Olševi tisto leto lubadar ni delal škode, verjetno radi visoke nadmorske višine, zato pa ni miroval drugod in šoferji smo imeli kar veliko dela, da smo zvozili les tudi iz drugih revirjev. Večkrat se je zgodilo, da je moral vodja odpreme radi pomanjkanja merilcev sam poprijeti za merilne klešče ali pa poiskati nadomestnega človeka. Za to delo so bili najbolj primerni cestarji, ki so nekoč sami delali v gozdovih in so se na izmere, pa tudi kvaliteto lesa, dobro spoznali. Kar nekaj dobrih merilcev se je usposobilo na ta način, še posebej če so imeli lepo in čitljivo pisavo. Tak nadomestni merilec, ki pa vseh teh zgoraj navedenih lastnosti le ni imel, je vodji odpreme Rožancu in meni nekoč popestril delovni dan. Iz revirja v Jazbini je bilo treba odpeljati

hlodovino za "Savinjo" v Celje in ker je moj merilec zbolel, je vodja odpreme poskusil to zagato rešiti s tamkajšnjim cestarjem, ki je veljal za vestnega delavca. Zjutraj, preden se je odpravil na delo, sva ga poiskala doma in po krajšem pogovoru z vodjem odpreme je odložil kramp, lopato in železne grablje v kot ter prisedel k nama v kamion. Prvo krajšo vožnjo smo imeli na žago v Mušenik, ob kateri se je mož seznanil s pisanjem prevoznice. Merjenje in klasiranje lesa mu nista delali težav, listek je pa to pot pisal še Rožanc. Drugi tovor hlodovine, namenjen v Celje, je pa že odpravil sam. Na moje zadovoljstvo še kar v redu. V Celju sem se tovora hitro znebil, le na potrditev prevoznice sem kar dolgo čakal.

Ko mi je prevzemni vodja listek končno le prinesel, me je lepo prosil, če mu ga naslednji dan vrnem, toda čitljivo prepisanega, ker ne ve, kaj je podpisal, čeprav je bil s kvaliteto lesa zadovoljen. Ker mu pri tem tudi jaz nisem mogel pomagati, sem naslednje jutro Rožancu listek vrnil in odpravila sva se v Jazbino, kjer je naju že čakal cestar. Vodja odpreme mu je izročil prevozni listek in ga prosil, naj mu napisano vsebino počasi narekuje, da jo bo lahko napisal na novo. Cestar si je prejšnji dan napisano prevoznico nekaj časa

ogledoval in odkimaval z glavo, nato pa jo je vrnil Rožancu z besedami: "Ne bi vedel povedati! Za kaj ste me pa vzeli?" Šel je na mesto, kjer ga je še od prejšnjega dne čakalo odloženo orodje, si ga nadel na ramo in brez besed odkorakal po cesti svojemu prejšnjemu delu naproti. Ostala sva brez besed, vendar s polnimi usti smeja, saj sicer poštenemu možu, ki svoje pisave ni znal prebrati, sicer ni bilo kaj očitati, tisti listek pa vodji odpreme, kot staremu lesnemu strokovnjaku, tudi ni bilo težko tako napisati, da ne bi bili z njim v "Savinji"

naslednji dan zadovoljni. Vsaka podobnost s kakšnim poslancem v parlamentu, ki tudi težko prebere vsebino, ki si jo je sam zabeležil na list, je lahko zgolj slučajna. Da bi pa radi dela, ki mu ni kos, sam odstopil, kot je to storil prej omenjeni cestar, pa tako ni pričakovati. Ob izteku leta želim vsem bralcem Viharnika, ki letos praznuje 45 let izhajanja, srečno in zdravja polno novo leto 2014!

V oktobrski številki smo pisali o Tovarni kos oz. Nierosu. Na tej fotografiji je pogled na tovarno v začetku 20. stoletja, ko je bil lastnik Karl Köllner. Vir: Potočnikova domoznanska zbirka

Pogled na podjetje Nieros Metal leta 1993. Foto: Foto Prošt

Proti Dravogradu se iz Slovenj Gradca vijeta makadamska cesta in železnica; 1899. Vir: Potočnikova domoznanska zbirka

Sto let pozneje, 1999. Vir: Potočnikova domoznanska zbirka

Spomini

Ko se poletje počasi posklavlja, nastopijo jesenski meseci, kot da se vse nekako pripravlja k umiritvi in počitku. Letos je to še posebej opaziti v naravi, saj se listje po gozdovih tako lepo barva iz tiste značilne zelene v rahlo rumeno, skoraj bi lahko prisegel, da je včasih pobarvano kar z zlato.

Tudi bero letošnjega poletja in jeseni bi lahko ocenili kot kar radodarno. Mogoče z rahlo pripombo, da je v zgodnjem poletju bilo zaradi dežja težko s spravilom sena, potem pa je ponekod še suša pobrala nekaj. No, sadjarji pa smo se malo pritoževali zaradi pomanjkanja jabolk, predvsem na Koroškem. A ti podatki bodo še mnogokrat prikazani in bo opravljena ocena mogoče še bolj realna ob zaključku leta, saj je del jeseni še pred nami.

S svojim razmišljanjem se bom dotaknil obeleževanja spominov. Že davni naši predniki so za obeleževanje teh trenutkov določili november. 1. november je dan spomina vseh pokojnih – sorodnikov prijateljev ali pa samo bežnih znancev. Spominjamo se predvsem tistih, ki so nam v življenju bili najbolj blizu. Mogoče so odločilno vplivali na tok našega življenja ...

Gotovo mora biti še najbolj drag spomin na naše starše, ki so nam podarili življenje, ter na tiste, ki so nas z ljubeznijo vzgajali. In boleč je spomin na tiste, ki so nas prezgodaj, mogoče še v cvetu svoje

mladosti zapustili. Posebej boleč na tiste drage pokojne, ki so nas zapustili pred kratkim in čas še ni zacelil naših skelečnih ran. Za ta praznik bomo odšli na pokopališča in jim prižgali svečko v spomin. Takšen je pač pri nas običaj. To je čas, ko se trume popotnikov valijo širom po svetu, saj imajo mnogi svoje pokopane drugje. Nekaj jih je večni počitek našlo tudi visoko v planinah ali pa celo v oceanih.

Saj je lep običaj prižgati svečko v spomin, a imam kar nekaj pomislekov, ko gledam te gore nakopičenih sveč po 1. novembru na večjih pokopališčih. Pa še ena misel se mi utrne: a ne bi kazalo nekaj pozornosti včasih bolj posvetiti še živim, ki se velikokrat prav po odhodu svojih dragih počutijo osamljeni ...

Vančy

Komemoracija pri spomeniku NOB na Vrhah pri Slovenj Gradcu

Na območju Krajevne organizacije Zveze borcev NOB Sele-Vrhe se nahaja šest trajnih obeležij iz obdobja NOB. Na podlagi dogovora med Krajevno skupnostjo Sele-Vrhe in Lovsko družino Slovenj Gradec, skrbi slednja za spomenik NOB pri Slemniku na Vrhah pri Slovenj Gradcu že od 24. oktobra 1982.

V Dogovor o varstvu spomenika padlim borcem NOV in ustanovitve prvega odbora Osvobodilne fronte 1943. leta na Vrhah so predstavniki Krajevne skupnosti Sele-Vrhe in Lovske družine Slovenj Gradec zapisali sledeče: "Iz globokega spoštovanja do narodnoosvobodilnega boja v ljudski revoluciji, v kateri so za zmago prispevali velik delež tudi Vrhovljani, se Krajevna skupnost Sele-Vrhe in Lovska družina Slovenj Gradec .../

dogovorita, da Lovska družina Slovenj Gradec prevzema spomenik v varstvo in se zavzema, da bodo njeni člani čuvali in vzdrževali ta simbol revolucije, ki nas bo vedno opominjal, da so za svobodo in neodvisnost potrebne velike žrtve."

Spomenik na Vrhah je Krajevno združenje Zveze borcev Sele-Vrhe postavilo leta 1982 in leži v bližini domačije Slemnik, posvečen pa je Vrhovljanom – žrtvam nacističnega nasilja med 2. svetovno vojno. Na granitnih kamnih so pritrjene tri kovinske plošče in peterokraka zvezda, ki so jo ulili ravenki železarji. Na ploščah so ulita imena enajstih domačinov, ki so padli v borbi za svobodo.

Lovska družina Slovenj Gradec vsako leto v okviru 1. novembra – dneva spomina na mrtve – pripravi krajšo komemoracijo pri spomeniku, s katero se

lovci in predstavniki Zveze borcev poklonimo Vrhovljanom, ki so dali svoje življenje za domovino med 2. svetovno vojno. Tako je bilo tudi letos. Prav tako lovci revirja Vrhe vso leto skrbimo, da spomenik vse od leta 1982 ostaja avtentičen in lepo oskrbovan. Tradicionalno poteka v jeseni mimo spomenika tudi lovška brakada.

Vojna ima kajpak vedno žalosten obraz, zato bodi negovanje spominskih obeležij spoštljiv spomin mrtvim in opomin živim. Tako kot so se partizani med vojno naslavljali s častno besedo "tovariši", to počnemo tudi lovci, zato ni naključje, da smo skrb za spomenik NOB prevzeli lovci. Na podlagi 31-letne skrbi za spomenik pri Slemniku se bomo lovci s ponosom še naprej trudili, da ta delček Vrhovljanske zgodovine ne bo pozabljen.

Aljaž Verhovnik

Žalna komemoracija ob dnevu mrtvih pri spomeniku padlih v NOB

Ob letošnjem dnevu spomina na mrtve se je delegacija KO ZB za vrednote NOB Podvelka pri spomeniku padlim borcem NOB na pokopališču v Breznu z minuto molka poklonila njihovemu spominu in položila venec ter prižgala svečke.

Predsednik odbora in častni občan Občine Podvelka Borut Končnik je na komemoraciji, ki sta ji prisostvovala tudi župan Občine Podvelka inž. Anton Kovše ter podpredsednik Skupnosti borcev Lackovega odreda in častni občan Občine Podvelka prof. Peter Macuh, med drugim poudaril: "Danes je dan, ko znova zažarijo spomini na vse tiste, ki so za ideale svobode žrtvovali svoja mlada življenja. V teh časih nas na junaške dni spominjajo spominska obeležja, sveče in mir. Pri tem pa se moramo spomniti, da je druga svetovna vojna terjala 150 milijonov žrtev. Samo Poljska je izgubila 20 odstotkov svojega prebivalstva. Slovenija je z 90 tisoč žrtev, to je s petimi odstotki, kmalu za njo. Od tega je 35 tisoč partizanov padlo za našo svobodo v partizanski vojski, v kateri se je daljši ali krajši čas borilo preko 100.000 borcev in bork. Kako visoko borbeno moralo so imeli borci

NOB, je v svoji pesmi Materi padlega partizana zapisal Karel Destovnik Kajuh: Lepo je, veš, mama, lepo je živeti, toda, za kar sem umrl, bi hotel še enkrat umreti!"

Po končani žalni komemoraciji so prižgali svečke na pokopališču v Breznu pred spominsko ploščo padlim domačinom v prvi svetovni vojni in padlim domačinom, vpoklicanim v nemško vojsko, svečke pa so prižgali tudi na grobovih svojih nekdanjih članov, ki počivajo na tem pokopališču. Nato so se v

Delegacija KO ZB NOB Podvelka z županom Antonom Kovšetom (tretji z leve) na pokopališču v Breznu

Lehnu na Pohorju pred obeležjem NOB na stari šoli poklonili žrtvam NOB in prižgali svečke prvemu talcu domačinu Ediju Grubelniku, to so storili tudi pri Spomeniku talcev v Mariboru. V imenu KO ZB za vrednote NOB Podvelka je Lovska družina Podvelka prižgala svečke padlim pri lovski koči na Rdečem Bregu, kjer je 3. marca 1945 v boju padlo sedem partizanov in ena partizanka Pohorske čete Lackovega odreda. To je v knjigi Tu smo doma (izšla je letos) v poglavju

V spomin in opomin zapisal prof. Peter Macuh. S svečkami so se spomnili tudi žrtev Pohorskega procesa.

Svečke so prižgali tudi na grobovih svojih preminulih članov na pokopališčih v Lovrencu na Pohorju, Ribnici na Pohorju, Ožbaltu in mali učiteljici z velikim srcem Danici Jandl na Pobreškem pokopališču v Mariboru.

Mag. Jože Marhl

Bunker Micka

Da ne pozabimo bolečine trpljenja

Ne bomo izgubili, še manj zatajili zgodovinskega spomina na dni, ko so čez naše vrhove divjale pošastne hajke nacizma, zapirale domačega človeka, vozile v delovna taborišča, njih življenja in kosti so vgrajena v cesto Auschwitz – Birkenau pa še kam. Smo kdaj prešteli, koliko naših prisilno mobiliziranih fantov je umrlo na nemških frontah? Ne vemo za njih grobove ...

Sami smo jim postavili spominske plošče, te neme priče bolečine in gorja. Da ne pozabimo, smo postavili tudi spominski kamen, skromno ploščo za Hermanov bunker. Minilo je namreč natanko 70 let, ko so ga Hermanovi, s pomočjo Čičkovega Gašperja in menda tudi farškega Korla, zgradili v največji tajnosti. Bil je čas, ko še v družinah niso vsi vedeli, kaj se počne, kaj dela. Ta bunker so terenci Lackovega odreda imenovali Micka. Namreč v drugi polovici leta 1943 so h kmetu Hermanu na Mlakah prišli terenci, mu povedali, da bodo tudi tu dvignili partizanski upor in da mora biti vse pripravljeno za prihod večje enote, v tem primeru Lackovega odreda partizanov. Preživeli iz klanja prve svetovne vojne so imeli izkušnje. V največji tajnosti so mnoge noči nosili trame in deske v strmo pobočje gozda, kjer so tik ob potoku kopali, maskirali in zopet kopali. Ta Micka je bil solidno zgrajen in maskiran bunker, da so ga še

graditelji sami komaj našli. In res je prestal nekaj hajk, *štrahge* so rekli. Tudi v snegu in zimi je bil zanesljivo uporaben. S poti, ki so jo uporabljali vsi, je bilo treba stopiti v ledeno mrzli potok in se kakšnih 60 do 80 metrov po vodi prebiti v bunker – brez sleherne sledi. V vodo še psi niso šli. Vemo, da so se v času hajk mnogi zatekli v bunker, bil pa je tudi zatočišče ranjencem. Nedavno je umrl eden od ranjencev, ki je svoje najtežje ure preživel v tem skrivališču, Mačkov ali Kopinov Franc s Pernic. Ne vemo, zakaj je bilo o tem bunkerju toliko skrivnosti še po vojni, pa je Hermanov Rudl kar sam

izklesal skromno spominsko ploščo, najbrž tudi v spomin na delo in dajanje, ko so v hudem pomanjkanju dajali živež še v bunker. Bili so pač najbližji in zanesljivi! Prav Rudl je imel željo, da bi tu ob potočku postavili bolj stabilno spominsko znamenje.

Pred letošnjim dnevom spomina smo ob vseh svetih izpolnili njegovo željo. Stari Herman in njegov sin sta žal že preminula, a želja in obljuba sta izpolnjeni! In minilo je 70 let.

K. Valtl

Spominsko obeležje, da ne pozabimo bolečin terorja. Vnuk starega Hermana in Rudlov sin, Peter Pečnik, sedanji gospodar Hermanovega grunta, ter kamnosek Novica Belič ob postavljeni plošči.

Ivan Kotnik

1932–2013

Srcce tvoje je zaspalo,
zvon v slovo ti je zapel,
misel nate pa bo ostala,
spomin za večno bo živl.

Bil je torek, ravno sredi oktobra, ko je toplo opoldansko sonce prijetno grelo pospravljen polja, mi pa se še zavedali nismo, da smo zadnjič sedeli z njim za mizo pri skupnem kosilu. Po kosilu se je, kot vedno, odpravil k popoldanskemu počitku, takrat pa ga je začela zapuščati življenjska moč. Reševalci so se trudili, da bi ga ponovno obudili, v bolnišnici pa je še zadnjič prepoznal svojo priljubljeno zdravnico, Pušnikovo. Neizmerno ji je zaupal in v veliko tolažbo nam je, da je bila prav ona z njim v zadnjih trenutkih življenja, ko sta v zgodnjem sredinem jutru izgubila boj s smrtjo. Zaspal je mirno in tiho odšel, ni bilo časa za slovo. Tisto jutro nismo jokali samo njegovi najdražji, ampak tudi nebo.

Prazen je ostal njegov prostor za mizo, prazno je domače dvorišče, po katerem je vedno stopal in zlagal drva, v vrtni lopi je ostal neoluščen fižol. Praznina je v srcih njegovih najdražjih, ostajajo pa lepi spomini na skrbnega moža, dobrega očeta in predanega dedka.

Ivan, ki so ga v mladosti klicali Vanč, se je rodil 23. februarja leta 1932 pri Čankarju v Veliki Mislinji mami Bernardki in očetu Ferdinandu kot najstarejši izmed štirih otrok. Leta 1947 je kmetija, na kateri življenje ni bilo lahko, pogorela, in čeprav so postavili novo, so se leta 1949 preselili na Kotnikovo domačijo v Razborco. Ivan je ljubezen do zemlje in gozdov kot popotnico odnesel s seboj v svet, saj je že kot mlad fant moral poprijeti za vsa kmečka dela. Kruh si je začel služiti z delom v pohorskih gozdovih, kjer je pomagal pri pogozdovanju, sečnji in spravi lu lesa.

Leta 1957 je spoznal Pavlo iz Razborce in 28. aprila 1958 sta se poročila v šentiljski

župnijski cerkvi. Po poroki sta začela skupno življenje v Tičlarjevi bajti na Ravnah na Koroškem. Zaposlil se je v Železarni Ravne kot žerjavovodja, Pavla pa je skrbela za gospodinjstvo. Z veliko željo po svoji zemlji sta v Selovcu nad Bukovsko vasjo s svojimi prihranki kupila majhno hiško skupaj z enim hektarjem zemlje in si začela ustvarjati svoj dom. Hiša je bila skromna, vendar sta bila zelo vesela, da je samo njuna. Po letu dni skupnega življenja se jima je rodil sin Francišek, po devetih letih pa še hčerka Jelka. Staro hišo je kmalu zamenjala nova, v tem času pa je Ivan postal tudi član lovske bratovščine, a je njegova začetna lovska vnema z leti popustila, saj je lov spremenil v skrb za divjad, poleg tega pa je velik del prostega časa preživel v krogu svoje družine. Ivan je otrokoma vedno stal ob strani in jima pomagal pri šolanju tako finančno kot z nasveti in spodbudami. Vzgojil ju je v poštena, delovna in pridna človeka in bil ponosen ob njunih uspehih.

Leta 1992 je dočakal tudi vnukinjo Anjo in pet let kasneje še vnuka Žana. Oba sta v njegovo življenje prinesla novo veselje in sladke obveznosti, saj ju je s svojim avtom vsak dan prevažal do šole in nazaj. Bila sta njegov najdražji zaklad. Njegovo predanost sta znala ceniti in mu to vračati z veliko mero ljubezni in spoštovanja. Zavedala sta se, da takšnega dedka nima nihče, zato ju je nenadno slovo še toliko bolj prizadelo.

Leta 2008 sta s Pavlo praznovala zlato poroko in lepo ju je bilo opazovati, kako si po pol stoletja skupnega življenja z drobnimi pozornostmi na vsakem koraku izkazuje iskreno ljubezen.

Ivan je kar 40 let vestno opravljal delo ključarja v cerkvi v Šentjanžu. V zahvalo za opravljeno delo so mu duhovniki pastoralne zveze Dravograd, Janez Zupanc in Tadej Legnar ter ostali duhovniki, pri katerih je služboval, pripravili lepo sveto mašo in zadnje slovo, za kar se jim najlepše zahvaljujemo.

Naša družina je prav zaradi človeka, kot je bil Ivan, doživela toliko lepega. Živeli smo srečno, skupaj delali, podpirali drug drugega, se spoštovali, se imeli radi in se iskreno veselili ob obletnicah in praznovanjih. Tega, kar smo skupaj doživeli, nam ne more vzeti nihče, niti smrt. Lepe spomine smo shranili v naša srca in kadar bo težko, bomo ob misli nanje premagali težave in živeli dalje tako, kot bi si želel tudi mož, oče in dedek Ivan.

Zahvaljujemo se ti, da si delil z nami svoje življenje v dobrem in slabem in nam tako zelo polepšal del potovanja skozi življenje.

Hvala vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, in se ga boste skupaj z nami radi spominjali.

Iz solz tvojih dragih se zate, Ivan, venec spleta, namesto rož ljubezen večna vanj se vpleta, v spomin na tvojo ljubezen, na tvojo neizmerno dobroto in v zahvalo, da smo te imeli.

Tvoji najdražji

Zahvala

Ob izgubi dragega moža, očeta in dedka Ivana Kotnika iz Selovca se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, ki so ga v tako lepem številu spremljali na njegovi zadnji poti in darovali sveče ter svete maše, nam pa izrekli besede iskrenega sožalja. Najlepše se zahvaljujemo dežurni ekipi Bolnišnice Slovenj Gradec, še posebej zdravnici Pušnikovi, ki mu je lajšala njegove zadnje ure življenja, nesebično bdela ob njegovi postelji in nam bila ves čas na voljo z informacijami in besedami tolažbe.

Hvala naddekanu Igorju Glasenčniku, ostalim duhovnikom pastoralne zveze Dravograd, Janezu Zupancu za darovano sveto mašo, vsem sodelujočim duhovnikom in cerkvenemu pevskeemu zboru. Hvala gospe Ivanki Stopar za izrečene besede slovesa. Hvala tudi pogrebni službi Komunalnega podjetja Dravograd za korektno opravljen pogreb.

Hvala vsem in vsakomur posebej, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in nam še stojite.

Žalujoči: žena Pavla, sin Francišek, hčerka Jelka, zet Branko in vnuka Anja in Žan

Zdaj se spočij, izmučeno srce,
zdaj se spočijte, delovne roke,
zaprte so utrujene oči,
le moja drobna lučka še brli
za neskončno dobrega Boga...

Marija Novak

1917–2013

Vedno, ko poseže med nas smrt s svojo mrzlo in neusmiljeno roko, ostanemo tako zelo sami in nemočni. Takrat nam nihče ne more nadomestiti ljubljene osebe, kajti ta, ki odhaja, je nekaj neponovljivega.

Mama Marija se je rodila 29. junija 1917. Bila je tretji otrok v kmečki družini pri Rdečnikovih na sončni legi Razborja. Osnovno šolo je obiskovala in končala v Razborju. Čeprav je v tistem času na kmetijah vedno primanjkovalo pridnih rok, so se skupaj odločili, da bo šla v uk k mojstrici Liziki v Podgorje, kjer se je izučila za šiviljo. Bila je sposobna in dobra šivilja, hkrati pa je doma pomagala pri domačem delu. Rada je kuhala in gospodinjala.

Prišla je vojna in ta je zaznamovala brezskrbno in idilično podeželsko življenje. Domovinsko zavedna Rdečnikova družina je dajala zavetje partizanom, Marija je šivala in kako drugače pomagala borcem. Delovanje Rdečnikovih v borbi za svobodo ni ostalo skrito okupatorju, zato so leta 1943 vso družino izselili v razna taborišča. Po hudem trpljenju je tam dočkala svobodo in se izmučena in slabotna vrnila domov na kmetijo. Težko delo na hriboviti kmetiji ter strah in lakota med grozotami druge svetovne vojne so oblikovali njeno pokončno držo ob preizkušnjah v življenju. V poštenem fantu Juriju, ki je med vojno skrbel za Rdečnikovo kmetijo, je videla primerneга sopotnika in prijatelja za vse življenje. Leta 1950 sta se poročila in začela ustvarjati lastni domek. S pridnostjo in varčnostjo sta ustvarila varno zavetje svoji družini.

Marija je verovala v moč božje volje, zato je pogumno prestala tudi kruto preizkušnjo, ko ji je umrl prvi otrok. Bolečina ob izgubi je

ostala nezaceljena rana vse življenje. To pa je teklo dalje in kmalu so solze bolečine zamenjale solze sreče ob rojstvu Jožice, Marije in Milana. Kar po vrsti so vsako leto prihajali na svet in prinesli v dom novo luč, ki je kazala pot v lepše življenje. Ne več rosno mlada se je pogumno spoprijela še z rojstvom četrtega otroka, hčerke Ane, ki se je rodila kar nekaj let za prvimi. Marljivost in čut odgovornosti obeh staršev sta dajali dobre pogoje za vzgojo. S prizadevnostjo in dobrim zgledom sta vzgojila otroke v dobre, poštene in delovne ljudi.

Marija je bila med nami znana kot Rdeške bajte Micka. Šivala je ženska in otroška oblačila. Sešila je nešteto lepih oblek za obhajila in birme. Tudi obleke za neveste je naredila. Pridno je šivala za ženske z Razborja in iz Podgorja, njeno nadarjenost in spretnost so opazile tudi ženske iz drugih krajev, zato ji dela nikoli ni zmanjkalo. Ker doma ni bilo obdelovalne zemlje, je Micka poljske pridelke pridelala na zemlji, ki so jo dobili v najem pri kmetih, v zameno pa jim je hodila pomagat. Pri tem so ji kasneje pomagali tudi otroci, še posebej Jožica, ker sta Marija in Ana s svojimi družinami že živeli drugje.

Čeprav so leta minevala, je bilo videti, da se je čas pri Rdeški bajti ustavil. O starosti ljudi pri tej hiši niso razmišljali. Zdelo se je samoumevno, da drugi minevajo, le pri tej hiši so deležni posebnega blagoslova dolgosti življenja. Pred zdaj že davnimi leti smo videvali Micko vsako nedeljo pri sveti maši. Prihajala je večinoma peš. Od pomladi do pozne jeseni je s seboj vedno nosila skrbno nabran šopek cvetja, ki ga je nesla na grob hčerkici Marjanci.

Življenje so ji na starost polepšali vnuk Roman ter vnukinje Natalija, Mateja in Andreja. Bolezen ji žal ni dopustila, da bi pestovala tudi pravnuke. Zaradi bolezn in potrebne nege je morala v Dom starostnikov Slovenj Gradec, kjer se trudijo, da bi bilo življenje oskrbovancev čim bolj udobno. Tam se je počutila domače in rada je imela osebje – na nek način so bili vsi, ki so jo negovali, njeni otroci.

V domu je 30. avgusta za vedno zaprla utrujene oči.

Naj povem, da beseda bajta v zvezi z Rdeško bajto ni prisposoda nečesa brez večje vrednosti. Rdeška bajta je bogastvo vrednot, ki jih ni v svetlih palačah sveta. S pomočjo drage mame Micke se je tu živelo po desetih božjih zapovedih; tu so vladali mir, medsebojna ljubezen, spoštovanje do staršev, pravičnost in resnicoljubje in še marsikaj. Bogastvo skromnosti nam je vsem dober zgled.

Spoštovana mama, za vsa številna dobra dela naj vam Bog povrne s svojo milostno poslednjo sodbo.

Marica Umek

Zahvala

Svojci se ob izgubi ljubljene mame, žene, bice in prabice zahvaljujemo za izrečena sožalja, podarjene sveče in cvetje. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti ter darovali za svete maše. Hvala vam, ki prižigate svečke ob njenem grobu in jo ohranjate v lepem spominu.

Prav posebna hvala osebju Doma starostnikov Slovenj Gradec, ki se je trudilo, da je bilo njeno bivanje v domu prijazno in domače. Hvala župniku Leopoldu Koratu za opravljen pogrebni obred, govornici za besede slovesa, pevcem za zapete žalostinke in godbeniku za zaigrano Tišino.

Žalujoči: mož Jurij, hčerka Jožica, sin Milan ter hčerki Marija in Ana z družinama

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.

Dragemu možu v slovo Jožef Matija - Ledinek

14. 4. 1954–21. 9. 2013

V zibko sta ga položila mama Zofija in oče Jožef 14. aprila 1954 na Zdovčevi kmetiji v Kotljah. Družbo mu je delal brat Franc. Bil je skromen in priden kmečki fant. Izšolal se je in se po služenju vojaškega roka zaposlil v Železarni Ravne.

Spoznala sva se spomladi leta 1976, se zaljubila in se februarja 1977 poročila. Lepe je imel spomine na svojo rodno vas. Kadar mu je čas dopuščal, se je rad vračal domov, sploh dokler je še imel ata in mamo, potem pa se je rad pomudil pri stricah in tetah ter poklepetal s sestričnimi in bratranci.

Julija 1976 nama je stric Pepi podaril Ledinekovo kmetijo. Čez nekaj let je Jožef pustil službo, začel intenzivno kmetovati, nabavljati mehanizacijo, graditi nov hlev, pozneje hišo, strojno lopo, povečevati število glav živine. Bil je z dušo in telesom kmet. Ljubil je polje, ljubil je gozd.

Osrečili so naju štirje otroci: Jožko, Marko, Sabina, Janez. Odraščali so, pridno pomagali, se izšolali, sedaj pa si že ustvarjajo svoje družine.

Mnogo načrtov mu je preprečila bolezen, ki je prvič udarila leta 1987 – tumor ščitnice. A takrat se je vse srečno izšlo. Leta 1988 sva prevzela še Jamnikovo kmetijo, nekaj let pozneje pa je dokupil še Gribnovo. Delal je od jutra do večera, zvečer pa utrujen, ampak zadovoljen legel spat in rekel: "Hvala Bogu, pa mi je le uspelo narediti."

Prejel je kar nekaj priznanj. Deloval je v mnogih odborih, društvih in krožkih. Bil je predsednik terenskega odbora Ojstrica, član upravnega odbora Gozdnega gospodarstva Dravograd, član Strojnega krožka koroška, član Govedorejskega društva, član Sadjarskega društva, član Društva invalidov.

Vsa leta je deloval v upravnem odboru Koroške kmetijsko gozdarske zadrage, nazadnje je bil predsednik upravnega odbora področne zadrage Dravograd.

Bil je dober prijatelj in sosed. Nepozabna so družjenja na rojstnih dnevih in izletih ali pa kar tako. Marsikomu je pomagal pri delu, še večkrat pa znal svetovati. Bil je dober, skrben in ljubeč mož, oče in dedek, pa čeprav včasih malo prestrog. Upal je, in verjamem tudi jaz, da bodo nasledniki uspeli in znali hoditi po njegovi začrtani poti.

Življenje sta mu popestrila vnuka Ožbej in Matevž. Kaj vse je njiju še želel naučiti, pa ga je bolezen lani septembra priklenila na bolniško posteljo – tumor ledvice. Sledila je operacija, vmes malo izboljšanja, nato pa je bolezen šla svojo pot. Zadnji mesec so se bolečine stopnjevale, moral je v bolnišnico.

Ko sem prihajala k njemu na obisk, me je vedno objel hlad bolniške sobe. Njegov od bolečin izmučeni obraz me je opominjal, da odhaja, ampak moj razum ni mogel dojeti, da je to res. Na začetku sem mu vlivala moči in upanja jaz, na koncu pa je tolažil on mene in mi govoril: "Sprejmi tako, kot je. Vsak dan si znova dopoveduj in se počasi privajaj, da me več ne bo."

Koliko solz je steklo po licih, koliko prošenj in želja je bilo izrečenih za njegovo ozdravitev, ampak vse zaman, bolezen je bila močnejša od življenja.

Začele so se zbirati lastovke in odhajati z Ledinekove kmetije. Tako je tudi on počasi odhajal in nas 21. septembra 2013 za vedno zapustil. Vsi ga pogrešamo, povsod je praznina, za mizo je ostal prazen stol, ker njega več ni med nami. A zakaj, ve samo ON.

Del mene odhaja s teboj, del mene še ostaja, ker si mi naložil še toliko svojih neuresničenih načrtov.

Zahvala

Hvala osebju ZD Dravograd, hvala osebju Splošne bolnišnice Slovenj Gradec in Onkološkega inštituta Ljubljana, hvala kaplanu Mlinariču za podeljeno maziljenje, hvala vsem, ki ste nam kakor koli pomagali. Hvala vsem domačim za skrb, še posebej hčerki Sabini, ki je ure in ure sedela ob očetu in zdelo se je, da mu je edina znala ustreči. Dokler je obstajalo upanje, da bo terapija pomagala, je z njim vsak teden prevozila dolgo pot na onkološki inštitut, ga spremljala pri zdravniki in ga vedno pripeljala domov v

varno zavetje njegove postelje, kjer je bil najraje. Hvala župniku za opravljen obred, hvala pevcem, hvala Komunalnemu podjetju Dravograd, da sem lahko izpolnila njegovo zadnjo željo. Hvala vsem za ustna in pisna sožalja, podarjene sveče in cvetje ter vsem, ki ste darovali za svete maše in ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Kogar imaš rad,
nikoli ne umre –
le daleč, daleč je ...

Žena Albina

Izguba zaupanja

Bernarda Dretnik, samostojna premoženjska svetovalka

V svetu imamo zelo neobičajno situacijo, ki vedno bolj vpliva na premoženje posameznika.

Pri največjih centralnih bankah smo pričali politiki zgodovinsko nizkih obrestnih mer, ki naj bi stimulirala gospodarstva s tiskanjem denarja brez kritja. Države kar "tekmujejo", kako bolj razvrednotiti svoje valute. Davčna bremena državnih blagajn se zato, da bi zmanjšala primanjkljaje, povečujejo, socialne pravice pa se zmanjšujejo. Tako stanje je vzdržno kratko obdobje, vendar nič ne kaže, da bi se v naslednjih letih kaj spremenilo. Občutek imam, da še nismo prišli do pravih rešitev, kako rešiti današnje izzive. Kaj smo spregledali? Kriza se je začela poleti 2007. Težave banke Bear Stearns je rešila država. S tem državnim posegom so investitorji dobili signal, da so stvari pod nadzorom. Ko pa so se v letu 2008 odločili, da ne bodo reševali sistemsko zelo pomembne banke Lehman Brothers, so investitorji doživeli šok. Postalo je jasno, da razviti svet težav ne more več reševati sam, zato so G7 razširili na G20, kjer so sodelovali finančni ministri in guvernerji centralnih bank dvajsetih največjih ekonomij. Prvi ukrepi niso obrodili sadov, zato so se zatekli k fiskalni politiki. Kljub temu da je kriza globalna, so v njej prizadete predvsem razvite države. Kriza je bila generirana v finančnem sektorju, njen obseg je globalen in njen vpliv bo dolgoročen.

Ali je tudi Slovenija uporabila model ZDA, ko se je najprej lotila reševanja dveh malih bank, ki predstavljata 4 % bančnega sistema? Podobno kot ZDA je tudi Slovenija vlagateljem sporočila in dala jasen signal, da je vse pod kontrolo in da je vse v redu, v smislu "vaš denar je varen". Kaj če se bo podobno kot v ZDA zgodilo tudi pri nas? Če smo za reševanje Factor banke in Probanke, ki predstavljata le 4 %, potrebovali 500 milijonov evrov, potem bi za reševanje ostalih 96 % bančnih problemov potrebovali 12.000 milijonov evrov?

Slovenija vsako leto za obresti vseh kreditov naše države plača kar 870 milijonov evrov. Torej vsak Slovenec mora plačati 435 evrov za obresti kreditov države. To samo obresti, brez glavnice. Koliko pa proizvedemo in prodamo, koliko je naš nacionalni BDP? Potem je treba pogledati še dejanske odhodke, ki jih država ima. Samo v letošnjem letu se bomo na novo zadolžili za 600 evrov na državljana. Vsak državljan bo moral letno državi "prinesti" v državni proračun vsaj 1000 evrov. Torej, to je zadolženost naše ljube Slovenije in posledično zadolženost prav vsakega državljana!

Kako bodo reševali banke, že na veliko razmišljajo vodilni politiki v Nemčiji in EU. Ena od možnosti je, da bodo določen odstotek vzeli vsem varčevalcem na bankah – tudi tistim, ki imajo manj kot 100.000 evrov prihrankov. Vprašanje je seveda, koliko bi vzeli in kdaj bomo lahko razliko dvignili. Najbolj verjetna možnost pa je nakup prisilnih obveznic, ki bi jih izdala evropska centralna banka, t. i. evro obveznic. Kdo vse bo moral kupiti takšne obveznice, ostaja veliko vprašanje. Danes živimo težje kot pred šestimi leti, kar pa ni samo posledica napak, narejenih v zadnjih šestih letih, temveč napak, narejenih še veliko prej. Glavna zanka, v katero se je ujel svet, je potrošnja preko svojih zmožnosti. Na eni strani imamo posameznike in podjetja, ki so od finančnih institucij pridobili posojila brez pravega kritja, na drugi strani so države, ki so se zadnjih 40 let praktično zadolževale brez kakršnih koli ovir. Torej, vse manj zaupanja. Katere alternative preostanejo državljanskim ovčicam?

Morajo na pašnik, na katerem se v divji rasti bohotijo trave papirnatega denarja, in morajo ostati v sistemu, če želijo naprej nakupovati ter živeti. Državna vsemogočnost jih bo prek davčne uprave skubla ali bolje strigla še naprej, z zaupanjem ali brez njega, in sicer do kože, po potrebi vse do krvi. In njim se bo zdelo povsem v redu. Dejansko so namreč šle milijarde mimo bilanc številnih bank. Vendar pripadajo h kartelu in gosta mreža nadzora države ni bila spletena za banke, marveč za malega človeka, ki mu kontrola nikoli ne manjka.

Foto: Ida Robnik

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

Izdaja:
Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Vorančev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 39 480
faks: 02 88 42 684
e-mail: viharunik@gg-sg.si

Direktor:
Silvo Pritrznik

Glavna in odgovorna urednica:
Marta Krejan, prof.

Uredniški odbor:
Marta Krejan, Ida Robnik, Danijela Zaveršnik,
Saša Šuhel, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Mateja Uršnik

Lektorica:
Marta Krejan, prof.

Fotografija na naslovnici:
Krokar
Foto: Ida Robnik

Oblikovanje in grafična priprava:
Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

Tisk:
ZIP center, d. o. o., Ravne na Koroškem

Na podlagi mnenja ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je Viharnik proizvod informativnega značaja (tj. tarifne številke 3).

Dolgčas, ljubi dolgčas

Milena J. Cigler

Ko me je pred letom obiskala sestrična iz mojih domačih krajev, je sopihala po bregu in že od daleč kričala: "Milena, a si ubrisana, u kake rovte si pa šla?!" Jaz sem v teh *rovta*h sicer rada, ampak včasih je pa res tako dolgočasno, da si moram sama popestriti monotoni vsakdanjik. Tako po jutranjem opraviilu v hlevu sedem h kavici, se naslonim s komolci za mizo in premišlujem, koga bi poklicala za kratek čas, da si popestrim deževno dopoldne.

"Halo, je tam gozdarska inšpekcija?" kličem in oglasi se prijeten bariton: "Tako je! Kaj boste povedali?" "Dala bi prijavo, če lahko anonimno. Pri sosedih so se

včeraj lotili debelega hrasta, žagajo ga z žago amerikanko, saj še ni padel, ampak, ko bo, bo veliko vej za koze. Pridite pogledat, gospod inšpektor! Kolikor vem, hrastovo listje ni primerno za koze; ali se pa motim ...". "Danes ne utegnem, vidimo se jutri!" Še sreča, da ni vprašal, kdo kliče.

Drugi dan se pripelje beli clio z ljubljansko registracijo. Na prizorišču, kjer je padel hrast, je polno ljudi. "Kaj pa se tu dogaja?" vpraša strogo službeno inšpektor. "Hrast je padel na ograjo pašnika, jo podrl in vse koze so ušle v gozd, zdaj jih lovi poseben odred črneških gasilcev."

"Oho, in kdo si je drznil podreti hrast?"

"Gospod župnik ga potrebuje za drva, veje, pa je rekel, lahko oberejo koze."

"Ampak, saj hrastovo listje ni primerno za koze!" "Če jih bodo sploh dobili nazaj!" se oglasi sosed s kmetije, ki je pripeljala nazaj okrasno pritlikavo kozo. "Ta se je

zatekla k nam!" pove.

Dunja je medtem vriskala od veselja, ko je videla, koliko želoda je raztresenega po pašniku: "Babi, lahko bova pražili želod in delali cikorijo za kavo!" Začela je peti: "Nima fantek kapice, kapica ima fantička, prihitele sapice ...". Gasilcem, ki so proti večeru pripeljali izgubljene koze, smo naredili izdatno malico in jih pogostili s sladko kislim moštom. Inšpektor se je zahvalil in odklonil malico, da ne bi dišalo po korupciji.

Tako je dan minil zelo delovno, jaz pa sem imela recept, kako pregnati dolgčas. Naslednji dan sem poklicala tržno inšpektorico. Nakladala sem ji o ogromni količini mleka, ki ga sosede zlivajo kar po cesti, in o superplodnih kozah, ki imajo dvakrat na leto trojčke ali četverčke in vse to spravijo v promet; te iznajdljive sosede.

Kako smo z njo *dol zglihali*, pa naslednjič.

Srečanje s policajem

Janez Švab

Lep pomladanski dan je bil ravno pravi za pivo po napornem delu. Lojz se je s prijatelji lovci dobil v vaški gostilni in čas je ob prijetnem klepetu in hladnem pivu hitro mineval. Na mizo je prihajala runda za rundo in dan se je vedno bolj prevešal v večer.

Po Lojza je prišla Lenčka, vdova, pri kateri je stanoval že dolga leta. Za plačilo je pomagal pri delu in pri plači je zmeraj nakupil *fasngo*. Seveda tega ni storil Lojz sam, pač pa je to storila Lenčka, Lojz ji je dal pa denar. Tudi tokrat je bilo tako. Lenčka je napolnila dve veliki škatli, ju pustila v trgovini in odšla iskat Lojza. Saj se Lojz ni bal Lenčke, tako kot se ni bal nikogar, je pa do nje čutil veliko spoštovanje. Ko jo je zagledal na vratih, se je zdrznil in rekel: "Lenčka, spij eno pijačo, potem pa se odpeljeva z mojo čebelico." Čebelica je bil Lojzov moped. Spila sta vsak svojo pijačo in Lojz se je le s težavo poslovil od svojih lovskih tovarišev.

Iz trgovine sta prinesla dve škatli, eno je Lojz navezal na prtljažnik, drugo manjšo pa je Lenčka držala v rokah, ko je sedla na moped. Lojz je bil vaje podobnih položajev, kajti dostikrat je moped že skoraj sam našel domov, saj je bil Lojz včasih na čebelici tovor, ki ni vedel niti svojega imena.

Z najpočasnejšo *brzino* sta se počasi začela voziti proti domu, ki ni bil daleč od vasi. Popita pijača in še bolj tovor sta povzročala močno opletanje mopea na cesti. Zresnila ju je postava policaja, ki se je pravkar izkrkal iz svojega *fičota*, ko je hotel v vaški hotel na kavo in obvezni vinjak. Lojz se je zresnil in se počasi približeval policaju, ki se je ustavil in skočil proti cesti, ko je videl neobičajno naložen moped.

"Stoj, tovariš!" je zavpil in z mrkim obrazom stopil bliže k mopedu. "Tak način prevažanja je strogo prepovedan," je rekel, prijel za policijsko torbo in nadaljeval: "pa še pijani ste, če prav vidim."

"GGGospod miličnik, ččči kkkurrrba, čččče vidite, da nimam več placa na čebelici in vas ne mmmmorem zzzzzzraven peljati," je dejal Lojz z nedolžnim obrazom in nadaljeval:

"Čččče drugič mi ppppppa prej rečte, ppppa bom ddddelal več fur."

Ker policaj ni reagiral, je nadaljeval:

"Pijan pppa tudi nnnnisem tek, ko bi moral bbbbbitttti, res drugič pppppa le rečte, da bom immmmmmel za vas pppllac."

Lojz je sedl nazaj na moped, ga ponovno vžgal in z Lenčko sta odpeljala mimo presenečenega policaja. Policaj Jože se je držal za trebuh in se krohotal tako silno, da je pozabil, da bi moral Lojzu prepovedati nadaljnjo vožnjo.

"Saj je vseeno, to zgodbo pa moram povedati svojim kolegom, da se bodo tudi oni nasmejali," si je rekel in se nasmejan odpravil v hotel.

Lojz je po kakšnem kilometru vožnje obstal, kajti moral je opraviti malo potrebo, no, in tudi žejen je postal. Iz škatle je vzel pivo in kar steklo je po žejnem grlu.

"Čččči kkkurrrba, sem ga zafrknil, kar naj se reži, mmmnnni pa je le osttalo vozniško ddddoooljenje in še kakšnega jjurrrja sem ssssi prišparal. Kar naj sssse ddela norca iz mennne," je komentiral Lojz in z velikim veseljem srknil preostanek piva iz steklenice.

Zlatko Škrubej

*Za šalo ali zares?***NERAZUMNO**

Milanček se odpravlja na nekajdnevni izlet z razredom, pa ga mama vpraša: Si spakiral tudi zobno ščetko in pasto? Milanček se nakremži: Zobno ščetko in pasto? Mislim sem, da grem na izlet ...

SPET KONZERVE

Drakula se vrača v dvorec in za sabo vleče mrtvaško krsto. Pri vходу ga pričaka sin in razočaran reče: Oh očka ...
- Kaj pa je narobe? Zamrmra Drakula.
- Že spet bomo jedli iz konzerve!

DVAJSET LET

Vlado razlaga prijatelju: Z ženo sva bila dvajset let najsrečnejša človeka na svetu.
- In potem?
- Potem sva se pa srečala!

TUDI RES

Plešasta prijatelja se prepirata: Ti si bolj plešast kot jaz!
- Kako naj bom bolj plešast, ko nobeden od naju nima več lasu na glavi?
- Ti imaš večjo glavo!

ŽIVALSKI VRT

Simona se pogovarja s prijateljico Majo.
- Moža sem spoznala v živalskem vrtu.
- In kako si ga dobila ven?

PRAVO IME

Srečata se dva znanca pa reče prvi:
- Si slišal, da bo naše Komunalno podjetje spremenilo naziv?
- Ne. Kakšen naziv pa bo?
- Pralnica denarja.

BOLJŠA POT

Šestnajstletnica reče mami: Mama ti vedno govoriš, da ljubezen gre skozi želodec.
- A ni res? vpraša mama.
- Že da je, ampak z mojim prijateljem sva včeraj našla boljšo pot.

KAKOR MOBILNIK

Med ljubljnjem reče Danica možu: A veš, ljubi, da si kakor mobilnik?
- A tako lepo vibriram?
- Ne, ko si v tunelu, izgubiš signal.

LAHKO SE PREPRIČA

Iz živalskega vrta pobegne zebra. Upehana pridirja na gorenjsko planoto in vidi na pašniku bika, ki se pase. Vpraša ga: Kaj pa delajo biki tu pod gorami? Bik ji odvrne: Sledi pižamo pa boš videla.

NEZASLIŠANO

Blondinka streže v restavraciji, ko se oglasi telefon: Naročamo mizo za osem oseb. Blondinka jezno odvrne: Spet vi! Že petkrat sem vam rekla, da ne prodajamo pohištva!

SKRIVALNICE

Tone vpraša prijatelja: Zakaj se ženske po 60 letu nočejo več igrati skrivalnic?
- Tega pa res ne vem. Ti povej.
- Nihče jih niti ne pogleda več, kaj šele, da bi jih iskal.

RAZLIKA

Prijatelja modrjeta, pa vpraša eden: Kakšna je razlika med upokojemcem in zaposlenim privatnikom?
- Ne vem. Kakšna?
- Prvega vprašaš, koliko ima pokojnine, drugega pa, ali je sploh dobil plačo.

DOMISELNO

Jože je bil na obisku pri prijatelju v Srbiji. Ko se je vrnil domov, je vprašal ženo: Po čem bi v Srbiji vedela, da si na gejevski poroki?
- Kar ti povej, ker si bil tam.
- Dvakrat igrajo pesem Danas majko ženiš sina svoga.

DOBRA IZBIRA

Srečko se počuti slabo in reče ženi: Prosim, poklič veterinarja.
- Ali nimaš zdravnika?
- Kaj mi bo zdravnik? Delam kot konj, živim kot pes, spim pa s kačo!

KOT VSAK DAN

Gospodična v zdravstvenem domu vpraša zdravnika: Oprostite, kje pa ob nedeljah dajejo injekcije? Zdravnik jo začudeno pogleda in reče: V rit, tak kot vsak dan.

SLAB NASVET

Župnik pri maši nagovarja vernike: Če vam je hudo, se zatecite v cerkev. Eden od vernikov pa doda: Potem nam bo še huje!

DRUGI ČASI

Polde reče prijatelju: Opažam, da se časi vidno spreminjajo.
- Po čem to opažaš?
- Včasih so obsojeni nehali migati, zdaj pa migajo vedno bolj.

NAJHUJŠE

Prijatelja modrjeta, pa vpraša eden: Ali veš, kje so pri nas najhujše naravne nesreče?
- Hm, ne. Kje?
- V parlamentu sedijo.

KITAJSKI REK

Učiteljica v šoli vpraša Janezka: Kaj veš o pregovoru, ki pravi, da pes, ki laja, ne grize?
- Da imajo Kitajci podoben pregovor.
- Da ga slišim.
- Pes, ki laja, ni dovolj kuhan.

ŽIVLJENJE

- Kaj je življenje? vpraša učiteljica Klemena.
- Bolezen, ki se prenaša s seksom.

Sadje ali zelenjava?

Boštjan Jurič

Gotovo ste se kdaj že srečali s podatkom, da paradižnik spada med sadje. Ali to drži in zakaj je tako, bomo skušali odkriti v naslednjih vrsticah.

Zmeda glede tega, ali je določena rastlina sadje ali zelenjava, izhaja iz dveh različnih pojmovanj. Eno je bolj splošno, kulinarčno, drugo pa znanstveno, natančneje botanično. V kulinarčnem smislu je razlika bolj poljubna, saj točno določen kriterij niti ne obstaja, meje pri kuhanju pa se ves čas spreminjajo. Kot glavni kriterij pri tem vsakodnevem pojmovanju je običajno uporaba: zelenjavo po navadi uporabljamo za glavne jedi, v slani, kisli, ali grenki obliki (vsaj v slovenski kuhinji), sadje pa služi bolj kot prigrizek ali sladica in ga najpogosteje kombiniramo s sladkorjem. Poleg tega je vsebnost fruktoze (sadnega sladkorja) pri sadju največkrat višja kot pri zelenjavi.

No, za botanike pa je stvar nekoliko drugačna in bolj eksaktna. Tam je **sadež opredeljen kot del rastline, ki se razvije iz oplojenega cveta in ki v sebi nosi seme za nadaljnji razvoj. Med zelenjavo pa se prištevajo drugi užitni deli rastline, kot so gomolj, steblo, listi ... Tako so na primer plodovi, kot je paradižnik, jajčevac, kumara, buča itd. v botaničnem smislu – sadje! Na drugi strani pa, na primer, rabarbara, ki jo v**

Sadje ... in sadje

kuhinji štejemo med sadje, botanično spada med zelenjavo, saj uporabimo njeno steblo.

Toda glede na to, da nas večina ni

botanikov, ne bo nič narobe, če bomo še naprej uporabljali delitev, ki smo je vajeni. Tudi naš želodec se s tem verjetno ne bo pretirano obremenjeval.

Vabimo vas, da obiščete 11. Barbarin sejem, ki bo 7. decembra 2013, od 8. ure dalje na Trgu svobode v Mežici.

V spomin na več kot **300-letno rudarsko tradicijo kraja in v počastitev svete Barbare**, zavetnice rudarjev, TD Mežica v sodelovanju z Občino Mežica ponovno pripravlja že tradicionalni 11. Barbarin sejem.

Na sejmu se bodo predstavili številni **ponudniki z adventnim okrasjem, nakitom, voščilnicami ter pleteninami, kupiti pa bo mogoče tudi medene izdelke in kulinarčne dobrote koroških kmetij.** Prav tako bo poskrbljeno za gostinsko ponudbo.

Ob 10.30 uri bo sledil kratek kulturni program, izvedli bomo skok čez kožo, star običaj sprejemanja novincev v rudarski stan, in prisluhnili MPZ Mežiški knapi.

Vabljeni!

30 LET

DGMŽ na KOROŠKEM

15. SLOVENSKI SUPER POKAL ZA KUNCE

22. DRUŠTVENA RAZSTAVA DGMŽ na KOROŠKEM

TELOVADNICA OSNOVNE ŠOLE FRANJA GOLOBA PREVALJE

OD 13. DO 15. DECEMBRA

PETEK, SOBOTA: OD 8 DO 19 URE

NEDELJA: OD 8 DO 15 URE

ZA OTROKE DO 2. RAZREDA OSNOVNE ŠOLE VSTOP PROST

VLJUDNO VABLIJENI

Oglasi

Pred nami je čas izrekanja
dobrih želja in lepih misli.

Če želite svoje zapisati

tudi v Viharniku, nam

pišite na e-naslov

viharnik.gg@gmail.com

ali nas pokličite na tel. št.

(02) 88 39 490 ali 88 39 480.

080 19 20

www.ZavarovalnicaMaribor.si

3,4, ZDAJ!

Sklenite
A0 in A0+
in podarimo vam **3**
mesece zavarovanja.*

*Akcija velja samo za osebná vozila in traja od 01. 11. do 31. 12. 2013.
ter ni združljiva z ostalimi variabilnimi popusti in velja samo za letne police.

Gozdno-lesna veriga GG Slovenj Gradec

Trudimo se, da lesu, ki zraste pri nas, dodamo kar največjo vrednost, pri čemer zaposlujeemo ljudi, ki živijo in delajo pri nas. Približno polovico hlodovine pridobimo iz državnih gozdov, vsaj še enkrat toliko pa je odkupimo od gozdnih posestnikov.

Prednosti, ki jih ima gozdni posestnik z oddajo svoje hlodovine GG Slovenj Gradec:

- odkup hlodovine smreke, jelke, macesna, bora in bukve po poštenu ceni in plačilo v 30 dneh
- odkup hlodovine vseh dolžin, debelin in kvalitete ter organiziran odvoz sortimentov
- odkup lesa na panju in organizirana sečnja ter spravilo lesa
- elektronski prevzem lesa na našem skladišču
- izdelava poročila o pavšalnem nadomestilu za prodajo okroglega lesa za preteklo leto
- bonusi za dobavo hlodovine

forestmachines.en.de

Kontaktne osebe za odkup:

Božo Vrhnjak, vodja odkupa, tel. 031 575 172; e-pošta bozo.vrhnjak@gg-sg.si

Robert Uršej, odkupovalec, tel. 051 606 872; e-pošta robert.ursej@gg-sg.si

Ivan Martini, odkupovalec, tel. 041 656 005

Prosimo, da z omenjenimi osebami navežete stik in radi se bodo oglasili pri vas in se z vami dogovorili o podrobnostih.

Z oddajo hlodovine GG-ju Slovenj Gradec boste naredili veliko koristnega zase in z zagotovitvijo zaposlitve tudi za našo skupnost.

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.O.O.**